BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

YÜRÜYÜŞ

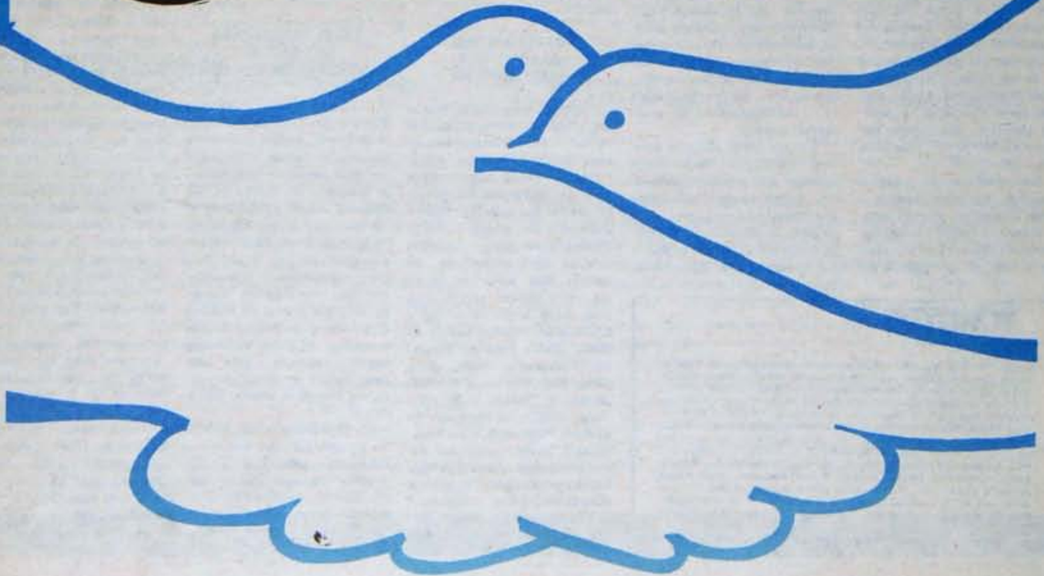
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 177-29 AĞUSTOS 1978 FİYATI 5 TL

BARIŞ İÇİN ELELE

30 Ağustos'un 56. yıldönümü

TÖB—DER Genel Kurulu

1 Eylül Dünya Barış Günü

30 Ağustos'un yurtseverlik geleneğini emekçi halkımız yaşatacak

● 30 Ağustos, şövenizmin ve savaş kışkırtıcılığının aracı yapılamaz

30 Ağustos ile 1 Eylül Uluslararası Barış günü Türkiye İşçi sınıfı, tüm emekçi halkı için birbirlerini tamamlıyan, anlamlı, derslerle dolu iki gündür. İçinde bulunduğumuz hafta, birbiri ardından bu önemli iki günü kutluyoruz.

Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı 1. Dünya Savaşının bir anlamda devamı, bir uzantısı sayılabilir. 1. Dünya savaşı tekelci aşamaya; emperyalist aşamaya ulaşan dünya kapitalizminin ürünüdür. Dünya savaşı emperyalizmin, tüm doğal kaynakları, dünya pazarlarını, emeğin yarattığı değerleri yeniden paylaşmak için dünyayı kan ve ateşe boğduğu büyük bir savaştır. Bu savaş insanlığa tarihin o güne kadar tanık olduğu en büyük yıkımı, en kitlesel ölümü getirmiştir.

I. Dünya savaşı bir başka özelliği de insanlık için bütün bu yıkımların yanında, savaşların özünün, nedeninin, sorumlularının suç üstü belgeleriyle ilk defa açıkça dünya halklarına sergilendiği bir savaş oluşundadır. Savaşın en şiddetli yıllarında Rusya' da gerçekleşen ve insanlığın geleceği için en parlak umutları muştulayan Ekim devrimi bu belgeleri de ortaya çıkartmıştır. Emperyalizmin gizli diplomasisine de bir darbe anlamına gelen Ekim Devrimi emperyalist ülkelerin savaş amaçlarını ve paylaşım planlarını, Sykos-Picot antlaşmasını belgeleriyle tüm dünyaya açıklamıştır.

Emperyalizmin bu paylaşım savaşında kaybeden kampında kalan Türkiye'nin emekçi halkına savaşın getirdiği, bir sömürge düzeyine indirilmek ve topraklarına el konmuk için işgal ve saldırı oldu. 30 Ağustos 1922 büyük zafer gününü anlamak için unutulmaması gereken en temel koşullardan birisi de 30 Ağustos zaferine yol açan gelişmelerin kaynağındaki bu olgudur. Ulusal Kurtuluş savaşı için silaha sarılan bütün bir halkın ulaştığı sonucun anlam ve önemini anlayabilmek için de bu noktayı unutmamak gerekiyor. 26 Ağustos' tan 30 Ağustos'a kadar cephe de biribirleriyle savaşan "Hristo" larla "Mehmetçik"in, unutamıyacağı gerçek de budur.

KURTULUŞ SAVAŞININ NESNEL ÖZÜ

Türkiye Ulusal Kurtuluş savaşının nesnel özünün yakalanması çok özel bir önem taşıyor. Türkiye Kurtuluş savaşının başarıya ulaşması -Ekim devrimi ile birlikte- emperyalizmin savaşa yol açan istem ve gereksinmelerinin tam gerçekleşmediğinin emperyalizmin düzenlemelerin başarıya, amaçlarına ulaşamadığının da bir belgesidir.

Emperyalizm I. Dünya savaşını yarattı. Ama Rusya'da sosyalist devrim ile, Türkiye'de Ulusal Kurtuluş Savaşı ile, amaçlarına ulaşmadı. Emperyalizmin düzenlemesinin başarıya ulaşamaması, Ekim Devrimi Rusya'sı ile Ulusal Kurtuluş Savaşı Türkiye'sinin nesnel hedef birliği ve bilinen aktif dayanışmaları diyalektik bir bağla etkin rol oynadılar. Emperyalizme karşı bu objektif konumdan söz ederken tüm dünya halklarının, bizzat saldırgan emperyalist ülke halklarının kendi ülkelerinde emperyalizmin savaşçı, saldırgan politikasına ve bunun sonuçlarına karşı kitlesel direnişlerini bu ülkeler sosyalistlerinin Ekim devrimi ile somut, aktif dayanışmalarını da unutmamak gerekir.

Türkiye ulusal kurtuluş savaşına önderlik eden ticaret burjuvazisi ve küçük burjuva kadroların, doğası gereği kapitalizmin çerçevesinin dışına çıkmak niyet ve gücünde olmamaları dolayısıyla, sonuçta Türkiye'nin emperyalist sistem dışına çıkamaması,

Türkiye Kurtuluş Hareketinin dışına çıkamaması, Türkiye Kurtuluş Hareketinin bu objektif antiemperyalsit konumunu ortadan kaldıramaz. Tersine ulusal bağımsızlık için çağımızın emperyalizme karşı mücadeleleri için ışık tutucu bir deney ve kazanımdır. Türkiye Ulusal Kurtuluş hareketi içinde İngiliz himayesi yada Amerikan mandası yanlılarının yenilgiye uğratılmalarında da bu objektif anti-emperyalist özün yerini mutlaka görmek gereklidir.

EMEKÇİ HALKIMIZ 30 AĞUSTOS'A SAHİP ÇIKACAK

Türkiye emekçi halkı, Kurtuluş savaşında yurdunu işgal edenlere karşı topyekûn silaha sarıldı. Büyük özverili bir savaşla yurdunu, ulusal bağımsızlığını savundu. 30 Ağustos, bu nedenle en onurlu bir zaferdir. Türkiye emekçi halkı saldırgana karşı, emperyalizme karşı bu onurlu zaferine sahip çıkacak ve onu kutlayacaktır. Kutlarken de niçin savaşıldığını, gerçek düşman olarak kimin alt edildiğini bilmektedir. Dökülen kanları, yıkılan, yakılan beldeleri Türkiye ve Yunanistan'ın emekçileri bu gözle göreceklerdir. Görünüşte savaşanlar Türkiye ve Yunanistan'dı, birbirlerini öldürenler bu ülkelerin halklarıydı. Ama Yunanistan'lı bilimsel sosyalistler Yunan ordularının Anadolu'yu işgaline karşı çıkışlarını, buna karşı mücadelelerini kim yadsıyabilir?

Emekçi halklar arasında gerçek çıkar çatışmaları, birbirlerini boğazlatacak nedenler hiçbir zaman yoktur. 30 Ağustos zaferi sonrası, tarihin bu konuda en güzel tanıklıklarından birisini sunar insanlığa. Trakya ve Anadolu'da evlerinden kopan, zoraki göçe konu olan Rum ve Türklerin birbirleriyle kurmuş oldukları kardeşçedostlukilişkileri savaşa rağmen sürmüştür. Egemen sınıfların yoğun propaganda ve baskıları aşıldıkça bunlar saklanamaz bir biçimde tarihin tanıklığıyla ortaya çıkıyorlar.

HALKLAR ARASINDA DUŞMANLIĞI EMPERYALİZM YARATIR

Savaş sonrasında, Lozan'da, Türkiye ile Yunanistan'ın, emperyalistleri aradan çıkarmayı başardıkları zaman aralarındaki sorunları hemen çözebildiklerini biliyoruz. Bu resmen de ilan edilmişti tüm dünyaya. Ya sonrası? Kurtuluş savaşı sonrasında Türkiye ile Yunanistan halklarının daha dökülen kanlar taze iken, sıkıntılardan, yakılanlardan dumanlar tüterken barışçı ve kardeşçe komşuluk ilişkileri gerçekleştirmiş olmaları halklar arasındaki ilişkilerin ve savaşın nesnel temellerini ortaya koymuş olması açısından da son derece önemli ve olumlu bir örnektir.

Bu olgu Kurtuluş savaşının ve 30 Ağustos zaferinin nesnel olarak barışı kazanmak için bir mücadele olduğunu da göstermektedir. Halklar emperyalizme karşı mücadelelerinde başarı kazanabiliyorlar ve emperyalist politikanın dışında ilişkilerini sürdürebiliyorlarsa, savaşın maddi temellerini ortadan kaldırabilirler, aralarında kardeşçe barışçı dostluklar kurabilirler.

DOSTLUK VE KARDEŞLİK DOLU BİR DÜNYA İÇİN BİRLİKTE MÜCADELE

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı bu bilinçle, 30 Ağustos ve 1 Eylül Barış gününü birlikte kutlayacaktır. 30 Ağustos emekçi halkın emperyalizme ve savaşa karşı mücadele günüdür. Türkiye emekçi halkı 30 Ağustos'a sahip çıkacak, bunun burjuva propagandasının, şoven ve halklar arasında düşmanlıklar yaratan bir biçimde kullanılması için meydanı boş bırakmıyacaktır. 30 Ağustoslar, Türkiye halkının ulusal bağımsızlık ve onurunu büyük özveriyle koruyuşunun kutlanışı kadar, Ahmet'lerin, Dimitri'lerin, Mehmet'lerin, Hristo'ların kardeşlik ve dayanışma günü de olacaktır. Bunun kültürel, sosyal, ekonomik her türlü maddi temelleri vardır. Görmek isteyen. Almanya'ya, Fransa'ya bakıversin. Orada göçmen işçi olarak aynı işyerinde çalışan, aynı işçi yurdunda kalan Hristoları, Hasan'ları görsünler. Onlar birbirlerinin en iyi dostudurlar. Eğer aralarına her ikisinin egemen sınıflarının şoven şartlanmaları girmemişse aynı yemeği yiyip, aynı müzikle dansediyorlar. Dostluk, kardeşlik dolu bir dünya için ve yine Dostluk ve kardeşlik dolu bir dünya için birlikte mücadele edecekler.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8, Kızılay-ANKARA, Tel: 17 46 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği COOOİFF 13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles/Belçika ● Abone Koşulları: Yıllık 200.TL., 6 aylık 100 TL. Avrupa, 6 aylık 250.TL., Yıllık: 500 TL., Amerika: 6 aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL., Avustralya - Japonya: 6 Aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan Koşulları. Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah beyaz): 12.000. TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40. TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

ÇOK YÖNLÜ DIŞ POLİTİKANIN KOŞULLARI

BEHİCE BORAN

Başbakan Ecevit ve hükümeti diğer devletlerle ilişkilerinde "çok yönlü dış politika" izlemek niyet ve iddiasındadırlar. CHP'yi, özellikle de Ecevit'i destekliyen yazarlar da bu politikayı başbakanın "alacak" hanesine kaydederek onaylamaktadırlar.

Bu "çok yönlü dış politika", özünde, yalnızca Batı'ya, özellikle de ABD'ye bağlı kalmayıp, sosyalist dünyaya ve 3. Dünya ülkelerine açılmayı ifade etmektedir. Bu politik ifadeye elbette karşı çıkılmaz, onaylanır. Ama önemli olan bunun bir politik niyetin ifadesi olarak kalmaması, uygulamaya, yaşama geçmesidir. Bu noktada beliren soru, böyle bir politikanın gerçekleştirilebilme olanağı nedir? Niyet, istek başka şey, gerçekleştirebilme başka şey.

Bu konuda Başbakan Ecevit'in yürüttüğü ve bir kaç kez dile getirdiği mantık şöyle: ABD ve Avrupalı ülkeler kendileri Sovyetler Birliği ile ilişkilerini geliştiriyorlar da Türkiye niye geliştirmesin? Buna nasıl karşı çıkarlar?

İlk bakışta çok doğru, çok haklı görünen bir durum alış. Ama gerçekliğe uygun değil. Emperyalist-kapitalist dünya sisteminde
keler egemen ekonomiler ve devletler, Türkiye ise onlara bağımlılık ilişkileri içinde. ABD'nin ve onun kadar olmasa da Avrupalı devletlerin hareket serbestliği var, Türkiye'ninki ise kısıtlı. Çok yönlü dış politika, seçme serbestliğini, hareket serbestliğini gerektirir Peşinen bir tarafa bağlanmış, taahhütlere girmiş, geri ekonomisi bağımlılık ilişkileri içinde dünya kapitalist sistemiyle bütünleşmiş bir ülkenin bu serbestliği yoktur. Hele askeri, ekonomik, mali ambargolarla köşeye sıkıştırılmış, borçları erteleyebilmek, "taze para" bulabilmek için çırpınır duruma düşürülmüşse.

Başbakan, ABD ile ilişkilerin "canlandırılması" konusunda şunları söylüyor: "Aramızda yeni işbirliği görüşülürken, ambargo yüzünden savunma yapımıza ve ekonomimize verilmiş olan ağır zararların kısa sürede giderilmesine, ekonomimiz ve savunmamız için gereken desteğin, ekonomiyle savunma arasındaki bağlantı da göz önünde tutularak, yeterli ölçüde sağlanmasına özen göstereceğiz." İki nokta vurgulanıyor: 1) Ambargo "savunma yapımıza ve ekonomimize" "ağır zararlar" vermiştir. 2) Bu zararların giderilmesi için "ekonomimiz ve savunmamız için gereken desteğin" kısa sürede "yeterli ölçüde sağlanmasına özen göstereceğiz." Bu desteği sağlamak hükümetin "özen göstermesi"ne mi bağlıdır? Bugüne kadar olduğu gibi ABD "nazlı" davranır, oyalamayı sürdürürse ne olacak? Yaptırım gücü olacak eldeki "koz" ne? Üsler mi? Üç buçuk yıllık durum gösterdi ki, ABD üslerin "kapanması"ndan, Türkiye'nin ambargodan sıkıldığı kadar sıkılmadı. Hatta pek de önemsemedi denilebilir. Belki uydular ve kıtalararası füzeler dinleme tesislerinin ve füze rampalı üslerin
rek İran'a kaydırmaya başladığından. Belki de üsler gerçekten kapatılıp işlemez hale getirilmediğinden. Şu da unutulmamalı ki, ABD üsler konusunda istediklerini elde etme yaptırımlarına da sahip. Döviz "darboğazı" Türkiye'yi sıktıkça sıkıyor, boğarcasına. Gevşetmenin ipleri ise ABD'nin elinde. Bu durumda, ABD ile pazarlıkta üsleri bir "koz" olarak kullanmak bir avuntu. Kaldı ki, hükümetin böyle bir niyeti de yok. Üsler konusunu bir an önce sonuca bağlayıp karşılığında alacağı "kira"yı yükseltmek hesapları içinde.

Aynı konuşmasında Başbakan, ABD ile "işbirliğinin dünya barışına ve bölgemizdeki güvenliğe katkıda bulunacak ve birçok komşularımızla aramızda oluşan karşılıklı güven ortamını da zedelemiyecek nitelikte olmasını özellikle gözeteceğiz" diyor. Bir barış ve iyi komşuluk anlayışı olarak çok güzel. Ama geçerliliği ve gerçekliği ne? ABD Türkiye ile, dünya ve bölge barış ve güvenliğine katkıda bulunacak ve Türkiye'nin komşularıyla ilişkilerini zedelemiyecek bir işbirliği oluşturmaya rıza gösterecek, öyle mi? Açılacak üsler ve tesisler bölgedeki ülkelere, Türkiye'nin komşularına karşı değilse, ya nedir? Bu casusluk yapan dinleme tesisleri ve nükleer bombaları, füzeleri, ağır bombardıman uçaklarını barındıran üsler var oldukça bölge ülkeleri kendilerini güvenlikte hissedebilir mi? Onlarla Türkiye arasında gerçekten karşılıklı güvene dayanan ilişkiler gelişebilir mi? Bu koşullarda, ne kadar karşılıklı ziyaretler yapılıp ne kadar iyi niyet, iyi komşuluk demeçleri verilirse verilsin, Türkiye'nin hem sosyalist dünyaya, hem 3. dünyaya açılışları sınırlı kalacak, hep "müslüman kardeş ülke" diye sözü edilen Libya'nın Başkanı "NATO'da, Amerika'nın yanında olduğunuz sürece ben sizinle birlikte olamam" diyebilecek, ilişkilerimizi iyileştirmekle övündüğümüz Hindistan ile Yugoslavya Türkiye aleyhine karar çıkartabilecektir.

ABD'nin Türkiye ile ilişkilerini düzenlemekteki amacının "dünya barışına ve bölgemizdeki güvenliğe katkıda bulunmak" olmadığı apaçık bellidir. Amerikan politikasının uzun boylu tahliline girmeden, ambargoyu şartlı kaldıran kararın metni bu konuda en son açık kanıt. ABD, Akdeniz politikasında ve Türkiye ile ilişkilerinde kendisinin ve NATO'nun çıkarlarını gözettiğini, bu doğrultuda "nüfuzunu kullanacağını" örtülü ifadelere baş vurmadan düpedüz ortaya koyuyor.

ABD'ye ve Batı'nın diğer emperyalist ülkelerine böylesine bağımlılık ilişkileri içinde ve emperyalizmin çok yönlü baskılarının böylesine altındayken Türkiye'nin "kişiliği olan, ulusal çıkarlara uygun çok yönlü bir dış politika" uygulayabileceğini sanmak ve iddia etmek bir hayal veya politik bir aldatmacadır. Böyle bir politika güdebilmenin ilk koşulu, emperyalist kampa peşinen bağlanmış, taahhüte girmiş durumdan çıkmaktır, yani NATO başta olmak üzere emperyalist antlaşma ve kuruluşlardan çıkmaktır. İkincisi, emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı dışına çıkmaya yönelik, sosyalizmi hedef alan bir kalkınma düzenini ve yolunu benimsemektir. Bu ikinci koşul yerine getirilmeden, yalnızca "bağlantısız" olmak bir ülkeyi emperyalizmin sömürü ve baskısından kurtarmaz. Ama yine de bağlantısız olmak ilk koşuldur.

Sırası gelmişken şuna da işaret edip geçelim ki, bu koşulların yerine getirilmesi, başta ABD olmak üzere Batılı ülkelerle tüm ilişkileri kesmek, onlara sırt çevirmek değildir. Aradaki ilişkileri bağımsızlık, egemenlik, hak eşitliği üzerinde yeniden düzenliyebilmek için nesnel koşulları yerine getirmektir.

Denilebilir ki, Türkiye 1960'lı yıllardan bu yana eskisine kıyasla dış politikada çok yönlülüğe kaymıştır. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerini düzeltmiş ve sıklaştırmıştır. Doğrudur. Ama bu, ilişkileri düzeltme girişimleri ekonomik-teknik sınırlar içinde kalmıştır. Ecevit'in imzaladığı siyasi belgeye kadar politik yakınlaşma Türkiye bakımından söz konusu olmamıştır. Gerektiğinde askeri donanım da alabilme olasılığının sözü edilmemiştir. Türkiye'nin dış ticaretinde sosyalist ülkelerin payını artırma eğilimi gösterilmemiş; ağırlık, Türkiye'nin aleyhine sürekli artan açıklar verdirerek, Batı ile ticarette olmaya devam etmiştir. Ecevit Hükümetinin açılımı duruma özlü bir değişiklik getirmemiştir, ama Batılılar Türkiye'nin sosyalist dünyaya açılışı konusunda üsler konusunda olduğundan da duyarlıdırlar. Yoğunlaştırılan baskılar, uygulanan ambargolar gösteriyor ki, Batılı emperyalistler Kıbrıs konusunda olduğu kadar bu konuda da kendi çıkar ve istekleri doğrultusunda, çizgiyi kesin çekmek durumuna girmişlerdir. Elekdağ ve Müezzinoğlu'nun Washington'daki temaslarında bu nokta açıkça ortaya çıkmıştır.

Girmişlerdir ama koşullar tümüyle onların kontrolünde değildir. Borçler ertelense, krediler verilse, "taze para" gelse, AET ile ilişkiler düzelse bile, Türkiye'nin ekonomik sorunları kesin çözümlenme yoluna girmeyecektir. Sorunlar yapısaldır, bu bir. Türkiye'nin dış finansman kaynaklarına ihtiyacı o kadar büyük, dış ticaret açığı o kadar geniştir ki, kendisi de derin bunalım içinde olan Batı kapitalizmi milyarlarca liralık krediyi yıl yıl ardına veremez; Batılı pazarlara ihracat gelişse bile, ticaret açığını kapatmaya yetmez, bu iki. Türkiye, politik bağlantıları olmayan, düşük faizli, uzun vadeli krediler için, ileri teknolojiyi transfer edip giderek üretebilmek için, ihraç mallarına yeni, geniş ve istikrarlı pazarlar bulabilmek için sosyalist dünyaya açılmak zorundadır. 1950'lerin sonlarından beri bu açılım eğilimi belirmiş ve 1960'lı yıllarda uygulamaya geçilmiş ve gelişmiş ise, içteki bütün anti-komünizm ve anti-sovyetizm ticaretine rağmen gelişmişse, bu, nesnel zorunluluklardan ötürü olmuştur.

3. Dünyaya da açılmak doğru bir politika olmakla beraber, bu açılma Türkiye'nin ne dış finansman, ne pazar sorununu çözmez. Libya Başbakanının kredi verme konusunda "Önce IMF'den geçin" demesi, Arap Kalkınma Bankası Genel Müdürünün "Batı, Doğu için kredi kartıdır; Türkiye'nin kredi almaya değer ülke olup olmadığı, Batı ile ilişkisi sonucu ortaya çıkacaktır" diye konuşması, Arap ülkelerinin petrol dolarları konusunda tüm hayalleri söndürmeye yeterlidir. Dünya ticaretinde ise az gelişmişlerin Batı ile ticaretleri kendi aralarındaki ticaretten ağır basmaktadır. Yakın Doğu'nun zengin Arap ülkeleri çamaşır makinası, buz dolabı gibi mamulleri, montajlarının yapıldığı Türkiye'den almak yerine daha kaliteli olarak imal kaynaklarından ithal etmeyi yeğlemektedirler.

Dünya kapitalizminin bunalımı derinleşerek sürüyor ve sürecek. Bu süreç emperyalizmin gücünü düşürüyor, kapitalist dünyayı kontrol olanaklarını, araçlarını sınırlıyor. Dünya sosyalist sistemi ise bunalımsız, çalkantısız gelişiyor, ilerliyor. Dünya tarihinin gidişini belirleme gücü yükseliyor. Bu çerçeve içinde Türkiye'nin koşulları onu sosyalist dünyaya açılmaya sürekli iteliyor.

Türkiye'nin çıkmaz yoldan kurtuluşunun dış nesnel koşulları bu durumda yatıyor.

"Türkiye Kapitalizminin gerçekten de zor günler yaşadığı açıktır. Ancak bunalım oranında, bunalımın temelini ve kaynağını çarpıtmaya yönelik çok yönlü oyunun rolleri de sahipleri tarafından hakkıyla yerine getirilmektedir."

SON NEFES!

MÜEZZİNOĞLU: Son nefes" ten önce şırınga arıyor...

MHP cinayet hedefleri gösteriyor

Tekellerin bahçe kapısını emanet için beslediği MHP, taşra örgütüne bir genelge göndererek, "MHP aleyhinde yazı yazan mahalli gazeteci yazarların isim listesinin genel merkeze gönderilmesini" istemiş.

Basına da yansıyan habere göre, MHP aleyhinde yazan gazetecilerin isimleri arşivlenecekmiş!..

Nazi cinliği mi, mezarlık şövalyeliği mi?...

Her ikisi de. Ama işin bir de hedef gösterici yanı var.

Parasal kaynakları tekellere dayanan "Millet" ve "Hergün" adlı gazetelerin son haftalarda bir takım yazılar arasına ilerici yazarların, gazetecilerin adlarını sıkıştırması rastlantı olmasa gerek.

12 Ağustos tarihli "Millet" gazetesinin arka sayfasında nevzuhur bir ahtopot kolundan söz edilerek, gazeteci Yalçın Doğan'a yurt dışından "devamlı" yayınlar gönderildiği ve Doğan'ın da bu yayınları çevresine verdiği, okumalarını sağladığı yazılıyor.

Yalçın Doğan'a gönderildiği iddia edilen yayınları saptayan kaynakla "Millet" gazetesi kaynaklarının ortaklığını bilemeyiz ama Cumhuriyet Gazetesi yazarı Yalçın Doğan'ın faşist çetelere hedef gösterildiği çok açık.

Öte yandan "Hergün" adlı kağıt ziyanlığının 22 Ağustos tarihli sayısında da ikinci sayfada yayınlanan bir yazıda öğretim üyelerinden Gencay Şaylan hedef alınıyor. Bir takım ipe sapa gelmez masalların arasına Şaylan'ın adı yerleştiriliyor.

Pek ipliği pazara çıkmış, pek maskara taktikler!...

Ama bunlara göz yuman, bu tedhiş kaynaklarına halı seren anlayışa ne demeli?

Unutmayalım ki, bu memlekette İçişleri Bakanı "Tedhişin kaynağında kendilerini milliyetçi sanan bazı siyasal kuruluşlar var" demiştir pek yakın bir tarihte.

Hangi siyasal kuruluştur bu?

Hangi siyasal kuruluşlardır bunlar?

İçişleri Bakanı Özaydınlı, kamuoyuna açıkladığı bu sözlerin sorumluluğunu yüklenmediği takdirde sorumluluğuna katlanmak zorunda kalacaktır. Tarihte aksine tek bir örnek yok...

...a, malum Cumhuriyet Gazetesi'nin ekonomi yazarı geçinen Yalçın Doğan adındaki kimseye devamlı olarak bu yayınlar yollanıyor. Yalçın Doğan bunları ...duktan sonra imha mı ediyor sanıyorsunuz? Hayır, diğer arkadaşlarına veriyor ve onların ...malarını sağlıyor. ... ahtapotun kolları ...

... vardı ... yapı, boş ka... korkudur sarar TO... DAİE'lileri. Ne var ki, çözüm gecikmez.. «Militan devrimci öğretim üyesi» Asistan Gencay Şaylan, Siyasal'dan gö... nitir öğrencilerin buraya y... leştirilmelerini akıl eden...

TİSK'in Türk-İş ile masaya oturma çağrısı işverenlerin yeni bir "Ekonomik Konsey" için hükümetin "önderliğini" istemeleri Sermaye Çevrelerinin yeni "Düzenlemeler" peşinde olduğunu gösteriyor.

Uluslararası sermayenin sözcüsü Milliyet'in "durum" değerlendiricisi, geçtiğimiz haftanın başlarında yaptığı yorumda şu satırlara yer verdi:

"- Ekonominin canlı kalabilmesi, taze paranın şırınga edilmesine bağlıdır. Ve bu şırınganın, son nefesten önce yapılması gereklidir..."

Türkiye'yi en kepaze ve en aşağılık ekonomik, politik ve askeri bağ ve angajmanlarla emperyalizme peşkeş çeken Türkiye kapitalizmi ve egemen sınıflar adına dile getirilen bu feryad, hafta ortalarında basına da yansıyan TÜSİAD raporunda dile getirilen dilekleri de ifade etmekteydi...

"- Hükümet bugüne kadar dış borçların ertelenmesinde bir hayli başarı sağlamıştı ama taze para bulunmadığı takdirde bu başarı işe yaramayacak tı..."

IMF "DENETLİYOR"!

Aynı günlerde yeni bir IMF heyetinin daha Türkiye'ye gelmekte olduğu bildiriliyordu. IMF heyeti Perşembe günü Ankara'ya geldi. IMF heyeti bu kez oltaya 45 milyon dolarlık bir krediyi takmıştı. Görünürde heyet bu konuda çıkan bazı "ufak-tefek" uyuşmazlıkları çözümlemek için Amerika'daki işini gücünü bırakıp Türkiye'nin imdadına koşmuştu!..

Oysa IMF hey'etlerinin Türkiye'ye hangi işler için gelip gittiğini bilmeyen kalmamıştır. IMF heyeti, allahın bildiğini saklamaya ne gerek, verdiği talimatları yerinde denetlemeye gelmişti. Özellikle Türkiye'den Amerikalara kadar uzanan bir fısıltı IMF'nin canının sıkmıştı: Kalkınma hızının yüksek tutulması gibi bazı münasebetsiz niyetler mevcuttu!.. Bu konuda niyet ve hayallere bir çeki-düzen verilmesi gerekiyordu...

Gelişmelerin üzerindeki tül biraz kaldırılınca, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun önceki hafta içinde apar-topar Amerika'ya gidiş geliş nedinini de daha iyi saptamak mümkün olmaktadır. Müezzinoğlu Türkiye'ye dönüşte eksik olmasın müjdeli bir haber getirmeyi de ihmal etmiyordu:

"- Exim-Bank ile ilişkilerin yeniden canlanması olasılığı belirmişti!.."

Türkiye kapitalizminin ekonomik yönden eşiğinde bulunduğu "son nefesi" herhalde bundan daha iyi ifade etmek de mümkün değildir.

Ne haldeydi, daha doğrusu ne hale gelmişti emperyalizmin kanadında geri, çarpık ve dışa yamalı kapitalizmin Türkiye?..

Kredi bankosu önünde "bugün git yarın gel" umudu veriyordu bir banka Türkiye'ye... Ve bu sermaye basınında manşetlere çıkıyordu:

"- Exim- ark Türkiye'ye yeniden kredi verecekti!.."

Son zamanlarda Amerika ve Federal Almanya taraflarından bir de "ekonomik ambargo sözleri duyulur olmuştu. Toplam 221 özel banka ile borç erteleme görüşmelerini sürdüren bir ekonominin herhalde tek eksiği de bu olmalıydı!..

Federal Almanya Cumhuriyeti Ankara Maslahatgüzarı Jürgen Von Alten İzmir Fuarında Alman pavyonunda düzenlediği basın toplantısında "Yok böyle bir şey" anlamında konuşuyordu ma şu sözleri eklemeyi de ihmal etmiyordu:

"- Türkiye'deki coğrafi ö ı koşulların yabancı yatırımlar için uygundur. Ama ne yazık k, bu yatırımların şimdiki 140 milyon DM'lık hacmi aşması için birçok engeller bulunmaktadır..."

kuldan

Emperyalistler "kâr daha çok kâr"a, "teslimiyet daha çok teslimiyet" istek ve dayatmalarını lehimleyerek sunmaktadırlar. Türkiye'den istenen ve adım adım gerçekleştirilmeye çalışılan amaç, ülkede, emperyalistlerin güven duyabileceği bir "eyalet" disiplinin egemen olmasıdır.

Bu arada, Türkiye ekonomisinden istekler belirten Dünya Bankası açık açık "sürekli devalüasyon" önerisinde bulunmuştur. Raporun Dünya Bankası hiz-

Antidemokratik uygulamalar devam ediyor

TSİP Genel Yönetim Kurulu'nun, Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü nedeniyle SBKP Merkez Komitesi'ne çektiği telgrafta suç işlendiği iddiasıyla 142. maddeden dava açıldı. Konu ile ilişkin olarak 'bilirkişi' seçilen Sulhi Dönmezer'in verdiği rapor, iddianameye dayanak yapılmış. Bu tür davaların gedikli bilirkişisi Sulhi Dönmezer'in hala bilirkişi olarak seçilebilmesi ve verdiği rapora dayanarak dava açılabilmesini günümüzün trajedisi olarak yorumlamak gerekir.

Ne var ki, bu trajedi, 141 ve 142 ye karşı olduğunu çeşitli defalar açıklayan, demokrasi savunuculuğunu hiç kimseye bırakmayan CHP iktidarı döneminde oynanıyor. Dönmezer raporları hala geçerlilik kazanabiliyor ve suçlamalara dayanak yapılabiliyor.

Anti-demokratik yasalara ve uygulamalara karşı mücadelenin ne kadar önem taşıdığı bu olay nedeniyle bir kere daha açığa çıkmış oluyor. Faşist cinayet çeteleri ellerini kollarını sallayarak dolaşır, legal ve illegal faşist örgütler pervasızca eylemlerini sürdürürken, demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkarak iktidar olan CHP döneminde 141-142 gibi faşist yasalar gene eskisi gibi işlerlik kazanabiliyor.

Daha da kötüsü bu yasalar eliyle sinsice parti kapamaya çalışılabiliyor. Bir partinin Genel Yönetim Kurulu üyeleri hakkında yapılan bu girişimin parti kapatma girişiminden hiç bir farkı yok.

Olay üzerine TSİP Genel Merkezi'ni ziyaret eden TİP Başkanlık Kurulu üyesi Yavuz Ünal, davanın içeriği hakkında bilgi almış ve açılan davanın demokratik hak ve özgürlüklere yönelik bir saldırı olduğunu ve tüm demokratik güçlerin ve kişilerin bu ve benzeri olaylara şiddetle karşı çıkacağını, Türkiye İşçi Partisi'nin de bu konunun takipçisi olacağını söylemiştir.

metindeki bir yerli uzmanın görüşlerinden yararlanılarak hazırlandığı bildirilmektedir. Sözü edilen yerli uzmanın da sadık bir CHP yanlısı öğretim üyesi olduğu belirtilmektedir.

SERMAYE ÇEVRELERİ YENİ "DÜZENLEMELER" PEŞİNDE

Görünümün genel çerçevesinde Koç'lardan, Narin'lerden, Tunç ve Baştürk'lere kadar hemen herkes "Türkiye'nin, tarihindeki en bunalımlı dönemi yaşadığı"nda ittifak halindedir. Türkiye kapitalizminin gerçekten de zor günler yaşadığı açıktır. Ancak bunalım oranında, bunalımın temelini ve kaynağını çarpıtmaya yönelik çok yönlü oyunun rolleri de sahipleri tarafından hakkıyla yerine getirilmektedir. "Toplumsal anlaşma" adıyle oluşturulan ve büyük bir propaganda bombasıyla sunulan tezgah, ipliğinin pazara çıkması bir yana, işverenler tarafından hükümete bir benzeri için uzatılan el olmuştur.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun yayın organı olan "İşveren Bülteni"nde, işverenlerin Türk-İş ile benzeri bir anlaşma imzalamağa hazır olduğu ifade edildi.

Yazıda "Toplumsal anlaşma" dan duyulan memnuniyet belirtildikten sonra şöyle denilmekteydi.

"- Bütün temennimiz Türk-İş genel başkanının çağrısının sözde kalmamasıdır. Türk-İş başkanı şimdi yaptığı teklifi yetkili organından geçirmeli üst düzeyde toplu sözleşme yapmak için Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ile masa başına oturmalıdır. Vatanseverliğin ve söze sadakatın gereği budur..."

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, masadan kalkmadığı Türk-İş ile masaya oturmak istiyordu!..

Bu arada İzmir iş çevrelerinden de bir ses duyuldu. İzmirli sanayici ve iş adamları "tüm kesimlerden" oluşacak bir "Ekonomik Konsey"in toplanmasını önerdi.

İzmirli işverenler böyle bir ekonomik konseyin toplanması için de hükümete görev düştüğünü hatırlattılar.

Hükümet bu işin "önderi" olmalıydı. Doğrusu bu ya, hükümet bu işi yapmazsa, daha başka ne iş yapacaktı?..

"Toplumsal anlaşma"dan öte "toplumsal" olan herşeye allerjisi olan boya sanayicisi AP-MHP kırması Selçuk Yaşar bile heyecan içersindeydi; "Türkiye'de bugün tüm kesimler arasında bir kopukluk hüküm sürmektedir" diyor, "kopukluğun giderilmesini" istiyordu...

İzmir Ticaret Borsası Başkanı Hasan Güven de böyle bir konseyin geçici değil sürekli olmasını istiyordu.

Öyle ya, Türkiye bunalım içindeydi işçi-işveren-işsiz yanyana gelip "ortak" sorunlara çözüm aramalıydılar!..

Sanayicilerin, borsacıların sesine ilk yanıt Türk-İş Üçüncü Bölge temsicisi Ertuğrul Bulmamış'dan geldi. Onun fikri de şuydu:

"- Böyle bir konsey toplansa herhalde faydalı olur..."

Ciddi bir komedi oynanıyordu adeta. İşverenle Türk-İş yanyana gelmek istiyordu! Hükümete de "haydi önder ol" deniyordu!

Aslında bütün görünürdeki bu güldürünün altında, hükümete, öte yandaki, bu sıralarda kafaları gene tasfiye hesaplarıyla meşgul olan, ilerici sendikal hareketteki bazı yöneticileri resmi bir protokola bağlaması yönünde davetiyenin ısrara vardırılması yatıyordu. DİSK'in "Toplumsal anlaşma" konusundaki mahçup tavrı, beş aşağı-on yukarı bir başka formülasyonla giderilemez mıydı? Doğrusu bu ya, DİSK yöneticilerinin tavrı da yemeğe küsen çocuk tavrıydı. Her "haydi" denilişinde sofraya küskünlük tekrarlanıyor, ama bir yandan da "inşallah son haydi olmaz" endişeside yaygınlaşıyordu.

SERMAYE ÇIKARLARI İÇİN...!

Bu tablo önünde Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin'in geçtiğimiz hafta ortasında Başbakan Bülent Ecevit ile yaptığı görüşmede hangi "önemli memleket meseleleri"nin ele alındığı kolaylıkla tahmin edilse gerektir.

Büyük sermayeni birinci derece adamları Ecevit ile sürekli bir diyalogu kurumsallaştırırlarken, ikinci derece adamlara da Ecevit'i, hükümeti eleştirmek rolü düşmektedir. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yönetim Kurul Başkanı Sezai Dıblan düzenlediği basın toplantısında, 4. Plan stratejisiyle özel sektörün ihmale uğradığını dile getiriyordu. "İhmale uğrayan" özel sektör temsilcilerine göre, kamu kesimine doğru önemli bir kaynak transferi yoluna gidiliyordu. Buna da "devletçilik" denirdi ki, hükümet de bunu yapıyordu!..

Sezai Dıblan bu önemli ifşaatleri yaparken, yaklaşık saatlerde Başbakan Bülent Ecevit, başbakanlıktaki makam odasında Halit Narin'in nefesini dinliyordu.

Milliyet'in "durum"cusu geçtiğimiz Cuma günü köşesinde "son nefes"e ayırdığı sütunlarda "solun durumu" başlığıyla "solun bölünmüşlüğü" simidinesarılmayı uygun görüyordu. Başka çare kalmamış olmalıydı. Solu toparlamak Abdi İpekçi'ye düşüyordu!..

SEZAİ DIBLAN: "İhmal edilen" özel sektör!..

Tekel Genel Müdürlüğü'nde

Kaşıkla verilen kepçeyle alındı

Tekel Genel Müdürlüğü ile Tek Gıda-İş sendikası arasındaki toplu sözleşme, beş aydan beri süren görüşmelerden sonra 8 Ağustos'ta imzalandı. Bu sözleşme, Tek Gıda-İş'in patron işbirlikçisi niteliğini bir kez daha kanıtladı. Bu sözleşmeyle 1 Ocak'tan itibaren geçerli olmak üzere 1976'dan sonra işe giren işçilere 6,25 kuruş asgari ücret zammı yapıldı. Sendika yöneticileri, toplu sözleşme görüşmelerinin başında, bu zammın bütün işçiler tarafından alınacağına ilişkin söz vermişlerdi. Daha da ileri giderek, bu konuda yayınlanan bir bültende, sözü edilen hakkın "alınmış sayılması" gerektiğini ilan etmişlerdi. Bültende elde edileceği söylenen haklar arasında, birinci yıl için 20 lira, ikinci yıl için ise 20 lira zam alınmasına, ayrıca asgari ücretten yararlanamayan işçiler için de 6,25 zam koparılmasına yer veriliyordu.

İmzalanan toplu sözleşme, bu sözlerin geçersizliğini ortaya koydu. Sendika yöneticileri, Türk-İş'le hükümet arasında imzalanan "ücretleri dondurma" anlaşmasının sınırlarından çıkmamaya yemin etmişlerdi. Toplu sözleşmede, söz verilen ücret artışlarınınyarı yarıya düşürüldüğü, asgari ücret zamlarından da eser olmadığı görüldü.Bunun tepkilere yol açacağını bilen sarı yöneticiler, bir kılıf hazırlamayı da ihmal etmemişlerdi. Asgari ücret yasasıyla yeni giren işçilere verilen zam toplu sözleşmeyle geri alınmıştı. Sendika yöneticileri, bunu, eski işçilere daha çok zam alınması gibi takdim ediyorlardı. Sendikanın,görünüşü kurtarmaya yönelik bu girişimlerini Başbakan Ecevit'in ekranlardaki açıklaması tamamlıyordu. Ecevit, TV ekranlarında, dünyanın hiçbir ülkesinde işçilere böylesi ücret zamları yapılmadığını ilan ediyordu. Tabii bu arada, dünyanın ancak pek az ülkesinde fiyat artışlarının Türkiye'deki düzeye ulaştığı gerçeğinden söz edilmiyordu.

Toplu sözleşme görüşmelerinin başında Tek Gıda-İş yöneticilerinin böylesi bol keseden vaadlerde bulunmasının nedeni neydi? Bu nedeni, Tekel'e bağlı birçok işyerinde ilerici işçiler tarafından başlatılıp gün geçtikçe gelişen sınıf sendikacılığı hareketinin boyutları oluşturuyordu. Ne var ki, bir yandan bu vaadler ortaya atılırken, diğer yandan "ücretleri dondurma" anlaşması bağlanıyor, sarı patron Halil Tunç 2. kontenjan senatörlüğünü geri alıyordu. Türk-İş yönetiminin burjuvazi hesabına hükümetle oturduğu pazarlığın faturasını ödemek ise, "Toplumsal Anlaşma" kapsamına giren diğer tüm işçiler gibi Tekel işçilerine de düşüyordu.

Tekel işçileri, son toplu iş sözleşmesi deneyiyle, gerek sarı Tek Gıda-İş yönetiminin, gerekse "işçilerden yana olduğunu" ilan eden Ecevit hükümetinin gerçek niteliğini bir kere daha öğrendiler. İlerici işçiler, işçi sınıfının sırtından bağlanmaya çalışılan pazarlıkların, er geç, "dokunulmazlık" zırhına bürünmeye çalışılanlara ödetileceğini belirtiyorlar. Ödetileceğinden hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

Güney'de grev dalgası sahte umutları dağıtıyor

Güney illerinde yaygınlaşan grev dalgası, bugüne kadar bir CHP iktidarına bağlanmış olan sahte umutları birer birer dağıtıyor. Birtakım önceden hazırlanmış toplu sözleşmelerle "Toplumsal Anlaşma" lehine yaratılmak istenen propaganda havası, grev dalgasının seri vuruşlarıyla dağılıyor. "Toplumsal Anlaşma"dan kısa bir süre sonra Türk-İş'e bağlı Petrol-İş sendikası, Mersin'in en büyük sanayi işletmelerinden biri olan Akdeniz Gübre Sanayii'nde, toplu sözleşme anlaşmazlığından dolayı greve gitti. Yaklaşık 800 işçinin çalıştığı AGS'de grev sürerken, yine Mersin'in en büyük sanayi işletmelerinden biri olan SODA sanayiinde de greve gidildi.

DİSK'e bağlı Petkim-İş sendikasının yetkili olduğu SODA sanayiinde işçilerle birlikte teknik elemanlar da greve katıldılar. Bu, fabrikanın kuruluşundan bu yana geçen dört yıl içinde SODA sanayiinde başlatılan üçüncü grevdi. Ama bu grevin diğerlerinden farklı bir yanı vardı. Çünkü bu grev işçiler açısından eskilerine göre çok daha öğretici ve eğitici oldu. Önceki grevlerde gerek işçiler gerekse destekçi olan kuruluşlar, grev yerinde istedikleri pankartı asma olanağını bulabiliyorlardı. Bu kez, bırakalım böyle bir olanağı bulmayı, grev yerine yapılan ziyaretler bile jandarmalar tarafından sıkı bir denetim altına alınıyordu. Bu değişiklik, CHP'nin iktidar olmasının işçi sınıfının mücadelesine getirdiği "yenilikler"den biriydi
istediklerini elde edecekleri yolunda yaratılmak istenen hayallerin boşluğu, bu grev okulunda yakından öğreniliyordu.

Grev yerindeki "141 ve 142 Kaldırılmalıdır" gibi pankartların Valilik emriyle kaldırtılması da, grevci işçiler için öğretici olan olaylardan biri oldu. İşçi sınıfının ekonomik hak ve çıkarlarına karşı sırt çeviren CHP iktidarı ve onun yetkilileri, işçi sınıfının siyasi talepleri karşısında da en az o kadar burjuvazininyanında yer alıyordu.

Mersin'deki iki grevde de Türkiye İşçi Partililer etkin bir rol aldılar. Sosyalistlerin, bu grevdeki uygulamaların Türkiye'nin dört bir yanında benzeri biçimde sürdürüldüğü yolundaki açıklamaları, grevci işçilerin bugünkü CHP iktidarıyla ilgili gerçekleri daha derinlemesine kavramalarına katkıda bulundu.

Güney'deki grev dalgasının kısa sürede yeni merkezlere de sıçraması bekleniyor. Özellikle ATAŞ'ta bir grevin beklenmesi gerektiği belirtiliyor. Hammadde yokluğu ve Rafineri'nin tam kapasite ile çalışamaması, ATAŞ'ta grev olasılığını artırıyor.

TÖB—DER Genel Kurulu'nda provokasyon:

GÖRÜNEN KÖY KILAVUZ GEREKTİRMEZ

Boran'ın TÖB—DER Genel Kurul'na mesajı:

"Tasfiyeci davranışlardan kaçınılmalıdır"

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, geçtiğimiz hafta toplanan TÖB-DER 4. Genel Kurul'una bir mesaj gönderdi. Rahatsızlığı dolayısıyla kongreye katılamadığını belirten Boran mesajında şöyle dedi:

"4. Genel Kurulunuz, Türkiye'nin çok kritik günler yaşadığı bir zamanda toplanıyor. Emperyalist baskıların yoğunlaştığı, faşist terörün tırmandığı, tam boyaçık faşizm için elverişli koşulların oluşturulmak istendiği, ve faşist saldırıları önlemek adına demokratik hak ve özgürlüklere yönelik yasal şiddet uygulamalarına girişildiği günlerdeyiz.

Faşizm, örgütlü birleşik kitlesel güçle önlenebilir, geriletilebilir. Tüm ilerici, demokratik hareket ve kuruluşların örgütlü birleşik güç haline dönüştürülmesi, başarılması gereken en ivedi görevdir. Örgütlü birleşik kitlesel güç içinde, demokratik kitle örgütlerinin çok önemli yeri ve işlevi vardır. Bu örgütler, örgütsel kimliklerini koruyarak, kendi kitlelerini harekete geçirip yönlendirecek kaldıraçlar olmak durumundadırlar.

Kitle örgütlerinin hem kendi özgün işlevlerini gereğince yerine getirebilmeleri, hem bu işlevlerden hareketle kitlelerini emperyalizme ve faşizme karşı etkin bir biçimde mücadeleye geçirebilmeleri için uyumlu biçimde bütünleşmiş, güçlü örgüt yapılarına sahip olmaları şarttır.

Kitle örgütleri içinde dar grup hesaplarıyla örgüt bütünlüğünü zayıflatıcı, dağıtıcı hareketler, örgüt kitlesinin eş türden niteliğini sulandırıcı girişimler son derece tehlikeli, örgütü tasfiye edici eylemlerdir. Emperyalizme ve faşizme karşı etkin mücadele edebilmek için tüm ilerici, demokratik hareket ve kuruluşların örgütlü birleşik güç haline dönüşebilmesi ihmal edilmez bir zorunluluk olarak gündeme geldiği bir zamanda, örgütlerin tasfiyesi sonucunu verecek olan davranışlardan titizlikle kaçınılmalıdır.

Türkiye öğretmenlerinin en büyük, en güçlü, demokratik mesleki kuruluşu olan ve geçmişten olumlu mücadelenin mirasını devralmış bulunan TÖB-DER'in 4. Genel Kurulu'na bütün bu tehlikelerin ve tuzakların bilincinde olarak çalışmalarını yürüteceğine ve sonuçlandıracağına duyduğum güvenle yürekten başarılar diler, saygılar sunarım."

Tasfiyeci hesaplar TÖB-DER'i açmaza sürükledi.

Türkiye'de hiç bir kitle örgütü TÖB-DER kadar içten ve dıştan saldırıya uğramadı. TÖB-DER, kendisine yöneltilen bütün saldırılara rağmen hala ayakta duruyor. Son kongreden sonra bile, TÖB-DER, yine de, Türkiye öğretmen hareketine dayatılan provakasyon engelini aşacaktır.

TÖB-DER 4. Olağan Genel Kurulu ve bu genel kurul ile birlikte yaratılan olaylar ve provakasyonları açıklamak,olup bitenlerin altında yatan gerçekleri su üstüne çıkartmak için yeterli değildir. Bu nedenle, olabildiği kadarıyla gerilere giderek, 3. Olağan kongre öncesi, sırası ve sonrasında başlayan olaylar dizisini kalın çizgileriyle bile olsa hatırlayarak, bugüne bakmak ve öylece bir değerlendirmeye gitmek gerekliliği vardır.

3. OLAĞAN KONGRE ÖNCESİ

TÖB-DER 3. Olağan Genel Kurul öncesindeki durum şöyle idi: 3. Olağan Genel Kurul'dan bir yıl öne yapılan olağanüstü Genel Kurul'da en kalın çizgileriyle sosyalistler ve sosyal demokratlar saf tutmuşlardı. TÖB-DER imajının sahip olduğu sosyalist öz nedeniyle "sosyalistler" yönetimi almışlardı. Ancak "sosyalistler" olarak tutulan saf, öylesine bir bileşim oluşturmuştu ki, ortaya çıkan ekip daha seç-lir seçilmez, kendi içinde "goşist-goşist olmayanlar" biçiminde saflaştı. Örgüt yönetimlerinde elbette farklı politik görüş ve inançlarda kişiler olabilir, çoğu zaman da olmak zorunluluğundadır. Ama, "sosyalistler" diye ortaya çıkan, hemen sonra da "goşistler ve goşist olmayanlar" diye ayrışıp kutuplaşanlar, kendi politik görüşlerinin sergilenmesi açısından TÖB-DER "vitrin'inde" en fazla teşhir olma mücadelesine girdiler. Hele, söz konusu olağanüstü kongrenin yapıldığı sıralarda Türkiye İşçi Partisi'nin henüz yeniden kurulanıamış olması, bu tür yanlış ve makyavelist anlayış ve yöntemlerin kullanılmasına arzulanan zemini hazırlıyordu. TÖB-DER'in sözü edilen bu "sosyalist" yönetimi, "vitrinde" en fazla teşhir olmak yarışından çıkarak hızla biribirlerine rağmen TÖB-DER'i kendi dar grup çıkar ve istemleri doğrultusunda yönetmeye başladılar. Artık, "sosyalistler" "sosyal demokratlar" olarak ortaya çıkan mücadele sloganı ömrünü tamamlamış, bunun yerine "goşist-goşist olmayan" sloganı ve bu slogana uyarlanan sıcak savaş başlamıştı. Sorun yapay olarak tekleştiriliyordu: "Goşistmisin, değil misin?". Bu yapay kışkırtmaya zemin olacak her türden ve soydan gürültü çıkartma taktikleri planlanıyordu. Böylece, ilerici, demokrat, sosyalist ve anti-goşist öğretmenlere bile bile bir ikilem dayatılıyordu: En hızlı anti-goşist ekiple "birlik" ol. 3. Olağan kongre öncesi durum buydu. Bu oyunun bozulması için bir an bile sorumluluğunu kenara itmeyen "Demokrasi İçin Birlik" grubu elden gelen tüm çabayı gösterdi.

"DAR GRUPCU" HESAPLAR

Yukarıdaki dayatmalarda ve koşullarda 3. Olağan kongreye gidildi. Kongrede, "goşist-goşist olmayan" sloganı ve bu slogan ile yapılmak istenen, tüm provokasyon ve fiili kavgalar daha konuk konuşmaları başlarken sahneye konuldu. Sürekli bir terör, tebdit havası ve yıldırmalarla ilerici, demokrat delegeler, zorlanarak taraf olmak durumuna itildi.

Burjuvazinin ve onun değirmenine sürekli olarak su taşıyan sapık akımların arzularına uygun bir sonucun sağlanabilmesi ve; provakasyonun daha sonra sürdürülerek TÖB-DER'i badireden badireye sürükleyebilmesi için, bir koltuk değneğine ihtiyaç duyuldu. Provakasyon, ancak ve ancak sağlanabilecek böylesine bir yardımın eliyle, koltuk değneği ile sonuçlanabilirdi. Burjuvazi ve onun yönlendirdiği bu provakasyona arzulanan yardım eli hemen uzandı. İGD adlı gençlik kuruluşu ile aynı politik eğilimi taşıyan "Birlik ve Dayanışma" grubu, "en zayıf yönetim bu yönetim olacak, dolayısıyla daha çabuk gelişeceğiz" mantığı ile Gazioğlu ekibine oy verdiler. Ve böylece, Gazioğlu ekibi 25 gibi çok az bir oy farkı ile yönetime geldi.

Hemen belirtmekte yarar vardır: "Birlik ve Dayanışma" grubu, yalnızca bugün "sahtekarlık ve oportünistlikle" itham edilen Gazioğlu ekibinin yönetime gelişini sağlamakla kalmadı. Bugüne kadar süre gelen gelişmelere bakıldığında ve bugünkü sonuçların nedenleri için geride kalan olaylar yeniden irdelendiğinde açıkça şu görülüyor: "Birlik ve Dayanışma", bir yandan Gazioğlu ekibinin yönetime gelmesini sağlayıp, TÖB-DER'i derin bir bunalımın içerisine sokarken, diğer yandan bu provokatif nitelikli yardımla atılacak adımları daha sonraki provokasyonlara araç kılacak ve giderek burjuvazi tarafından arzulanan TÖB-DER'i parçalama, onu likide etme amacına ulaştıracak tehlikeli bir hedefi önüne perspektif olarak aldı. O da, ayrı bir örgüt oluşturma hesap ve planları idi. Böylece, maddi bakımdan koşulları olmayan, TÖB-DER'i parçalamaktan öte bir işlevi sağlayamayacak bu hesabı giderek netleştirip görülebilir duruma getirecek işler yaptılar. Sonunda artık herkesçe biline bu yanlış ve tehlikeli ve bugünkü verili koşullarda gerçekleşecek olursa açıkça ihanet olacak ayrı örgütlenme planlarını açıkça öneri haline getirip gündeme aldılar. TÖB-DER 4. Olagan Kongresi'ne kadar gelen tüm gelişmelerin kaynağında işte bir yanıyla Genel Merkezçilerle, maceracı goşistlerin, maocuların provokatif tutum ve girişimleri; diğer yanıyla da "Birlik ve Dayanışmanın" yukarıda belirtilen tutum ve anlayışı vardır.

"Demokrasi İçin Birlik" grubunun sözcülerinin, gerek Yürüyüş'e verdiği demeçler ve haberlerde, gerekse bizzat yayınladıkları broşürlerinde bu ikili yönelişin önünü almak için, belirttiğimiz tehlikeli ve provakatif eğilimlerin etkisizleştirilip, maddi bir taban bulmaması için sürekli bir çaba içerisinde olduklarını görüyoruz.

"KUTSAL İTTİFAK" OLUŞUYOR.

TÖB-DER 4. Olağan Kongresi yukarıda kısaca ana noktaları ile belirtilen koşullarda açıldı. Divan seçimi, TÖB-DER'i tasallut altında tutmak isteyen sapık akımların tutum ve anlayışlarının örgütü nereye götürmek istediklerinin ilk ipuçlarını verdi. Merkezciler ayrı, goşistler ayrı, TÖB-DER'in geleceği açısından hayata geçirilebildiği takdirde sonuç itibariyle olabilecek en ileri adım olarak da Demokrasi İçin Birlik Grubu, Birlik Dayanışma, Halkçı Eğitimciler ve Devrimci Demokrat Öğretmen grubu da birlikte davranarak ayrı divan listesiyle seçime katıldılar. Seçimi Demokrasi İçin Birlik Grubu'nun içinde olduğu bileşim kazandı. Divan seçimlerinde goşizm, bütün asıl ve teferruatıyla bütünleşmişti. Goşizmin oluşturduğu bileşim; Devrimci Yol, Derleniş, Emeğin Birliği, Partizan, Halkın Sesi, Halkın Yolu, Halkın Birliği vb. kısaca sermaye yazarı Abdi İpekçi'nin zevk duyarak başmakale konusu yaptığı bütün bunlar,yine de en az oyu aldılar. Geçen kongreyi hatırlayanlar, anti-goşist mücadele bayraktarlığı yapan, yönetici oldukları süre içinde maocu oldukları için onları ihraç ederek anti-maoculuk şampiyonluğu yapan Gazioğlu ekibinin, rahatlıkla maocular ve goşistlerle ittifak edebilecekleri söylendiğinde inanmıyorlardı. Ama bunlar çok kısa sürede birleştiler. TÖB-DER'i yok etmek, yıkmak, onun niteliğini değiştirmek için yanyana geldiler. Dün ne yapıldıysa, bu kongrede yine aynı sonucu yaratacak işler görüldü, "kutsal ittifaklar" oluştu.

Oluşan "kutsal ittifak", ilk iş olarak divana güvensizlik önergesi verdi. Divan; yasal ve doğru olmadığı halde, sırf kongre selameti açısından, goşizmin kongreyi tehlikeye atacak alışılagelen tutumlarının ve oyunlarının boşa çıkartılması açısından güven oylaması yapmaya karar verdi. Oylama sonucunda yeterli sayı bulunmadığı için de, eğer divan seçimi yapılacaksa bu seçimin güvensizlik oyu alan divanca yapılması gerektiğine işaret ederek, kongreyi ertesi gün sabaha erteledi ve kongre dağıldı. Gazioğlu ve ekibi ile hertürden goşist ve maocu ittifak ise, divan seçiminin eski divan tarafından yapılamayacağını bu seçimin yürütme kurulundan biri tarafından yapılmak mecburiyetinde olduğunu belirttiler. Ve hemen arkasından da, Yürütme Kurulu üyesi biri, dağılmış olmasına rağmen, "kutsal ittifak" taraftarı olanları yeniden topladı ve "Devrimci Yol" taraftarı bir kişi divana seçilerek, yasal ve meşru olmayan bir oldu bitti ile arzulanan provokasyon gerçekleştirildi.

Kongrenin daha sonraki gününün sabahı, yasal ve meşru olan divana görev yaptırılmayınca, mahkemeye başvurularak ihtiyati tedbir kararı almak yoluna gidildi. Kongrenin son gününde "kutsal ittifak" diye tanımlananların açıkça TÖB-DER'i yok etmeye yönelen girişimleri karşısında; bu ittifaka ve bunun tehlikeli ve ihanet sayılan davranışlarına karşı olanlar arasında da farklı görüşler belirmeye başladı. Başlangıçta masum gibi görünen, ancak saatler geçtikçe farklı olan tutumların, sonuçları açısından, maoculuğa ve goşizme olanak sağladığı görüldü. Bundan sonraki gelişmeler açısından önem taşıyacağı için, "Demokrasi İçin Birlik" grubunun bu konuya ilişkin değerlendirmesini aktarmakta yarar vardır.

"Demokrasi İçin Birlik" grubu, "Birlik ve Dayanışma" grubunun ayrı örgüt kurma veya ayrı örgüt olmaya yönelme hesap ve girişimlerinin önünü almak ve bu tehlikeli oyunu bozmak için hertürlü önlemi almaktan başka; ayrıca bu hesabın varlığını, bunun taşıdığı tehlikeyi hem kendilerine hem de diğer gruplara ulaştırıyordu. Nitekim bu hesap, bütün çıplaklığı ile emrivaki ile gelen ve yasal olmayan divanın uygulamalarına karşı verilmesi gereken mücadele ile de görüldü.

"Demokrasi İçin Birlik" grubu, yasal olmayan divanın ehliyetsizliğinin mahkemece saptanmasının mutlak gerekli olduğuna dikkati çekerek, bu yolda yapılması gereken tüm işlerin kotarılmasını kararlaştırıyordu. Ancak böylesine bir uğraş vermek, kongre salonunun bütünüyle maceracı goşist ve maocularla "sahtekar ve oportünist" diye tanımlanan Merkezcilerin değneksiz dolaşacağı bir alan olmaktan çıkartılmasıyla mümkündü. Kuliste dolaşan bir öğretmen delegenin söylediği gibi. "mücedele kongre salonu platformunda verilmek zorunluluğundadır. Bunun yerine Sümer Sokağı mücadele alanı olarak seçmek eğer ihanete varacak karanlık bir hesabın sonucu değilse, kolaycılıktır." Gerçekten de, kolaycılık sosyalistim diyenlerin seçeneği olamaz. Mücadele, dikensiz gül bahçesi değildir. Hele kendisini en ileride sayanlar için, bu daha da önem kazanır. Gerisinde olanlarla kendi aralarındaki mesafeyi azaltmak için de zorunludur.

TASFİYECİLİĞE GEÇİT YOK

"Demokrasi İçin Birlik" grubu, kontrol ettiği bütün delegelerle salona girerek, elden gelen bütün engellemeyi yaptı. Tartaklanmalarına, yer yer tekmelenmelerine, ihtar ve tehditler almalarına rağmen direndiler. Yüzü aşkın önerge vererek, önergeleri doğrultusunda konuşarak, önergelerinin işleme konulması için mücadele eden bir tutum içerisinde oldular. Diğer tarafta diğer grupları da kongre salonuna çağırmak üzere sorumluları uyardılar, bildiri dağıttılar.

Demokrasi İçin Birlik Grubu diğer gruplara yaptığı uyarılarında ve dağıttığı bildirilerde salona girme nedenlerini şöyle açıklıyordu: Bütün delegelerin salona girmemek yolunda aldıkları kararın tehlikeli bir hata olduğunu anlatıyor ve ısrarla salona girme ve engelleme yapma gereğinin altını çiziyordu. Ayrıca, böylesine bir engelleme, alınması muhtemel "ihtiyati tedbir" kararının uygulama alanı bulması için de zorunluydu. Oysa, diğer gruplar belirtilen bütün bu nedenlere rağmen tehlikeli olan tutumlarında ısrar ettiler.

Sonuçta "tedbir" kararı çıktı. Salondaki Demokrasi İçin Birlik Grubuna mensup delegelerin kararlı çabaları sonucunda kongrenin "ihtiyati tedbir" kararına rağmen "oldu bitti"ye getirilmemesi için gereken tüm engelleme yapıldı. Yine bu kararın tebliğinin sağlanması da "Demokrasi İçin Birlik" grubu adayı, divan başkan vekili Adil Ülgen'in tartaklanma, tekmelenmelere rağmen cesur ve kararlı tutumu ile gerçekleşti. Bir tarafta bu olurken ve bunlar yapılırken, diğer yanda bundan sonraki gelişmeler karşısında yapılması gereken işler konusunda, Demokrasi İçin Birlik Grubu şu çağrıyı yapıyordu:

"TÖB-DER DELEGESİ

Değerli arkadaşlarımız,

1- "DEMOKRASİ İÇİN BİRLİK" GURUBU olarak kongrenin kaşla göz arasında yapılması için, bir oldu-bitti ile TÖB-DER'in yok olması anlamına gelecek tehlikelerden kurtulabilmesi için, gücümüzün elverdiği her türlü çabayı, bütün teröre, baskıya ve ahlâksızlığa varan maceracı, goşist-maocu ve sahtekâr genel merkezcilerin tavırlarına rağmen kararlıca mücadele ettik. Böylece, kongreyi mahkemenin tedbir kararının çıkma zamanına kadar tamamlatmaya uğraştık.

2- "Demokrasi İçin Birlik" gurubu ile "Birlik ve Dayanışma" guruplarının avukatları canla başla çalışarak yasal ve meşru olmayan "fiili divan"ın meşruiyetsizliği mahkemece de tescil edilerek TEDBİR KARARI alındı. Tedbir kararı, duruşmalı olarak alındığı için bu karara itiraz yasal olarak mümkün değildir.

3- Mahkemenin verdiği tedbir kararı ile artık "Fiili Divan"ın sözde seçimini takip eden uygulamaları ve bu uygulamalarla, aklama dahil tüzük değişiklikleri dahil alınmış olan tüm kararların geçersiz olduğunu; bu anlamda meşru ve yasal olan divan'ın görevinin yapılmasının önlendiği saatten itibaren arta kalan diğer bütün gündemin yeniden görüşülmek ve bu görüşmeler sonucunda karara bağlamak zorunluluğunun yasal ve hukuki bir kesinlik taşıdığı açıkça ortaya çıkmıştır.

4- Bu durumda;

a) Yasal ve meşru olan divan görevi derhal devralmalı ve TÖB-DER'in gerçekten gerçek yöneticilerine kavuşabilmesi için üzerine düşen bütün işlevleri kararlıca yerine getirmelidir.

b) Yasal Divan, meşru ve hukuki olmayan divanca fiili durum yaratılarak sahte delegelik kartları saptanmalı, bu durumda olan (delegelerin) sözde delegelikleri kaldırılmalı, haksız olarak delegelikleri iptal edilenlerin ise re'sen delegeliklerinin kabulü yoluna gitmelidir.

c) Meşru ve yasal divanın güven oyuna gitme zorunluluğu sözkonusu değildir. Tüm yapılanlardan sonra meşru ve hukuki olan Divan artık yeni divanı seçmek zorunluğunda değildir.

Bu durumu tüm delege arkadaşlarımızın dikkatine ve bilgilerine önemle duyuruyoruz.

24.8.1978 saat 19"

Burjuva basınının kasten üstünü örterek sakladığı gerçekler, kalın çizgileriyle bunlardır. TÖB-DER'i yıkmaya veya bölmeye burjuvazinin ve onun yönlendirdiği sapmaların gücü yetmeyecektir. İlerici, demokrat, sosyalist TÖB-DER'li öğretmenler, örgütlerini bütün badirelerden kurtaracaklardır. TÖB-DER, bütün yapılanlara rağmen, daha güçlü bir biçimde yarınlara ulaşacaktır.

GAZİOĞLU VE ŞECAAT ARZI

Ortada bir broşür var. Ortada sorular var. Ortada ciddi bir sahtekârlık tesbiti var.

TÖB-DER Genel Kurul delegelerinin bilgilerine sunuluyor. Broşürün adı "Saymanlık Raporu ve Gizlenen Gerçekler". Broşürü yayınlayan: Demokrasi İçin Birlik grubu...

Broşürde TÖB-DER eski yönetiminin, 25 aylık döneme ilişkin mali yönden uygunsuzlukları dile getiriliyor. Açık ve o oranda ağır.

Birlikte irdeleyelim:

TÖB-DER yönetiminin çalışma raporunun 87. sayfasında, TÖB-DER'in, kıyılan, sürülen üyelerine yardım amacıyla sürekli eylem fonunda 25 ayda 1 milyon 585 bin 213 lira 45 kuruş biriktiği belirtiliyor. Devamla bu paranın 247 bin 358 lira 75 kuruşunun kullanılmış olduğu ekleniyor.

Broşürde soruluyor: Geri kalan 1 milyon 337 bin 885 lira 75 kuruş nerede, ne amaçla harcandı?..

Bir "küçücük" husus daha.

TÖB-DER'in 3. olağan genel kurulunda kabul edilen tahmini bütçe toplam 250 bin lira yönetici gideri öneriyor. Bu öneri...

Peki durum ne? Sadece Haziran 1978 ayında yönetici gideri 604 bin lira. Bu da çalışma raporunun 87. sayfasında yazılı...

Uygunsuzluklar tombalasında sadece iki örnek "çinko" olmaya yeterli.

Demokrasi İçin Birlik grubu genel kurulda bir önerge vererek bunların açıklığa kavuşturulmasını istiyor. Bu konuda bir de komisyon kuruluyor.

Ancaaaak!

İşte o zaman Gazioğlu ekibi ile önceki genel kurulda suçlanan goşistler arasında mukaddes ittifak kuruluyor. (Göz görmeyince gönül katlanır örneği Maocuların üç-beş oy desteği de sağlanıyor)

Bir zamanların "antigoşist-antimaoist" bildirileri mi hatırlanır, yoksa defterlerdeki sahtekârlıklar mı?..

Gazioğlu'nun konuşması gerek:

"- Dikkat edelim. Saymanlık raporu diye yayınladıkları bu belgede yayınlanan rakkamları biz hiç bir yerde yayınlamadık. Gazetemizde yayınlamadık. Nereden aldılar bu rakkamları?.."

Sonra da TÖB-DER de çalışan emekçileri suçlamalar. O da şöyle:

"- Arkadaşlar TÖB-DER Genel Merkezinde çalışan işçiler bir siyasetin âleti olmuşlar. Bundan sonra gelen yönetim, kim olursa olsun, bu işçilerin durumlarını dikkatle incelesin..."

Gazioğlu ve ekibini aklamak da, 12 Marta karanlıklarından çıkan "Devrimci" Ali Başpınar'a düşer elbette. Başpınar şu veciz açıklamayı yapar:

"- Bu yönetiminverecekhiçbir hesabı yok!.."

Matematikte bir kural var: Fazla eksik gibidir, ya. Başpınar da öyle.

Ama Demokrasi İçin Birlik Grubunun sorularına cevap yok...

Peki nerede bu paralar bay "Devrimci"ler? Bilesiniz, Nasrettin Hoca'nın kedisi günahsız.

Bu hesabı vereceksiniz...

Ankara mahallelerinde:

BİREYSEL TERÖRİZM VE FAŞİZM ORTAKLIĞI

Hızla gelişen bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini geriletmek için burjuvazi çeşitli yollara başvuruyor. Bu yollardan biri de maocuların ve bireysel teröristlerin "devrimcilik" adına yaptıklarını kullanmak. Bu sapık akımlar, tek tek mahallelerde ve işyerlerinde verilen kararlı mücadele sonunda elde edilen kazanımları ortadan kaldırmak için ellerinden gelen tüm çabayı harcıyorlar.

Bu maceracı sapık akımların mahallelerdeki "faşizme karşı mücadele"den, faşizmin sınıfsal özünü sergilemeden, mahallelerde oturan işçi ve emekçilere onların düzenle çelişkilerini göstermeden, faşistlere karşı yarı bilinçli tepkilerinden yararlanarak "eylem koymayı anlıyorlar.... Tabii balyoz sonunda yine işçi ve emekçi kitlelerin kafasına iniyor.

Ankara'nın Bademlidere ve Bağcılar mahallelerinde de son günlerde bu gibi olaylar yaşanıyor. MC iktidarı döneminde bilimsel sosyalistler, mahalle halkının somut sorunlarına çözümler bulup önermeye çalışırken ve sosyalizmi anlatırken ortalıkta gözükmeyen , seslerini çıkarmayan maocular, CHP'nin boş vaadlerine inanmış olacaklar ki, CHP hükümetinin kurulmasından hemen sonra ortaya çıkıp bir dernek açtılar. Mahalle ile ilgisi olmayan üç-beş kişi ile kurulan dernekte yapılan ilk işler, zorla derneğe üye kayıt etmek, halktan bağış toplamak ve Bademlidere ve Bağcılar'da Görev gazetesi satan Türkiye İşçi Partilileri tehdit etmek oldu. Daha sonra "faşizme karşı mücadele" yöntemleri saptamak gündeme geldi.

Bu yöntem, gece saat 11'den sonra mahallede uluorta "kabadayılık" yapmak ve gece evine dönen mahalle halkını tedirgin etmekle başladı. Mahallede terör hareketlerinin kokusunu alan bireysel teröristler de bu "eylemlere" katılmak için sabırsızlandılar ve hemen Maocularla bir eylem ittifakı imzalayarak talimlere başladılar. Bireysel teröristlerin de eylemlere katılmasından sonra bir kaç kez Türközü'ndeki faşist dernek önünde "eylemler" planlanıp boy gösterileri yapıldı ve her nasılsa o sırada sus pus oturan faşistler daha sonra mahalleye saldırmaya başladılar. Bundan sonra maocular mahalle halkını, "faşistler saldırıyor ne yapalım, silaha sarılmaktan başka bir çare kalmadı" diyerek saflarına çekmeye çabaladılar. Gerçekten faşistler bireysel teröristlerden ve Maoculardan çok mahallede oturan işçi ve emekçilere saldırıyordu. İşçi ve emekçilerin yarım saat fazla yürümeyi göze alarak yollarını değiştirmekten başka çareleri kalmamıştı. Bu arada babasının senatörlüğünden ve mahalledeki akrabalık ilişkilerinden yararlanan bir kaç maceracı ev ziyaretleri yaparak mahalle halkını kendi "mücadele" yöntemlerine ikna etmeye çalışıyorlardı.

Halkı bu "eylemlere" ikna edememekle birlikte, gündüzleri mahallede faşistlerle yer yer çıkan çatışmaları kendi çaplarında meşrulaştırdılar. Bu çatışmalar arasında olaylarla hiçbir ilgisi olmayan mahalle sakinlerinden de birkaç yaralanan oldu. Hatta maocular, faşist olmayan, ancak kişisel kırgınlık, aile kavgası gibi nedenlerle kendilerine ispiyonlanmış kişileri de "faşist" ilan ettiler. Bu olaylar arasında mahalleye bir çok kez polis geldi, aramalar yaptı. Hatta mahallede karakol açma girişimlerine bile başlandığı söyleniyor.

Sapık akımların "faşizme karşı mücadele eylemleri" sonunda, mahalle halkında yılgınlık ve politikadan uzaklaşma, somut sorunlarla ilgilenmeme eğilimleri baş gösterdi.

Henüz mahallede dernekleri duruyor. Ancak bireysel teröristler ve maocular olayları birbirlerinin üzerine atmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Çok kısa bir süre sonra da mahalleyi bırakıp, pılıpırtılarını toplayıp gidecekleri açık.

Bireysel terörizm, tohum atmadan meyve toplama girişimleri, doğal sonuçları olan hayal kırıklığına ve yenilgiye bir kez daha uğramışlardır. Mahalle halkı, bireysel terörizmi, yılgınlığı ve politikleşmeyi örgütlü ve kararlı mücadelesiyle yenecektir.

MEHMET AKÖZER

KİTLESEL BİR BARIŞ MÜCADELESİ İÇİN ELELE

Türkiye'de burjuvazi ve onun iktidarları bugüne kadar sürekli olarak belirli bir politika uyguladılar: Dünyamızın en güncel sorunlarını işçi ve emekçi kitlelerin dikkatinden uzak tutmaya, bu sorunları sadece kendilerinin sorunu olarak göstermeye çalıştılar. Bu, gerçekte burjuvazinin bütün kapitalist ülkelerde uygulamaya çalıştığı bir politikaydı. Böylece, işçi ve emekçi kitlelerin çağımızın en güncel sorunlarının çözümünde etkin bir rol alması önlenmek, bu sorunların çözümünde insiyatif burjuvazinin elinde tutulmak isteniyordu.

Bugün de aynı politikanın devam ettiğini görüyoruz. Günümüzde uluslararası sorunlar ister istemez artık en geniş kitlelerin ilgi alanı içine girmiştir. Ülkeleri ister doğrudan doğruya, isterse çok dolaylı olarak ilgilendirsin bütün uluslararası olaylar geniş kitlelerin gözü önünde olup bitmektedir. Bu olgularla ilgili yanlış bilgilendirme, onların önemini yine de kitlelerden saklayamamaktadır. Fakat şimdi de uluslararası olayları sadece bir takım devlet adamlarının, üstün nitelikli kişilerin, ya da bazı "güçlü" devlet veya örgütlerin eylemleriyle açıklamak, onları bu eylemlerin bir sonucu gibi göstermek yolu seçilmiştir. Bu da, kapitalist dünyada, işçi sınıfından ve emekçi kitlelerden uluslararası sorunların özünü gizlemenin, onların bu sorunları kavrayarak eyleme geçmelerini önlemenin ya da geciktirmenin bir yoludur. Türkiye'de de son zamanlarda işçi ve emekçi kitleleri böyle bir bakış açısıyla şartlandırma çabalarına tanık oluyoruz.

EN GÜNCEL SORUN: SAVAŞ VE BARIŞ

Oysa uluslararası sorunlar işçi sınıfını ve emekçi kitleleri doğrudan doğruya ve en az ulusal sorunlar kadar ilgilendirmektedir. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin mücadelesi, ülkelerin ve dünyanın geleceğine yönelik bir mücadeledir ve bu geleceğin biçimlenmesinde başlıca belirleyici rolü uluslararası sorunlar oynamaktadır.

Bugün dünyamızın en güncel sorunu savaş ve barış sorunudur. Dünyamızın çözmek zorunda olduğu en güncel uluslararası sorunların başında, genel barışın korunması ve daha sağlam temellere dayandırılması, kalıcı bir dünya barışına giden yolların açılması geliyor. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin bu en ivedi sorun karşısında ilgisiz kalmaları mümkün değildir. Tam tersine bu sorunun çözümlenmesi, herşeyden önce en geniş emekçi halk kitlelerinin bu sorunun özünü kavramalarıyla ve bu uğurda yoğun bir mücadeleye girmeleriyle mümkündür. Dış politikalarının temel ilkesi barış olan sosyalist ülkelerin halkları doğrudan doğruya ve aktif olarak bu mücadelenin içindedirler. Kapitalist ülkelerin işçi sınıfı ve tüm barışçı güçlerinin önünde ise, bugün özellikle, barış mücadelesinin en geniş kitleleri kapsayan bir mücadele haline getirilmesi en güncel görev olarak durmaktadır.

Dünya barışı için sürdürülen mücadelede her ülke halkına düşen görevlerin başında, bu mücadelenin uluslararası düzeyde uyumlu ve eşgüdümlü hale getirilmesi gelmektedir. Barış mücadelesinde her ülke halkının görevleri, dünya ölçüsünde verilen mücadelenin görevlerinden soyutlanamaz. Barış evrensel bir sorundur ve bu mücadelede bütün halkların çabalarının tek ve ortak hedef etrafında birleştirilmesi zorunludur.

Bu temel ilkeler Türkiye halkının barış mücadelesi için de geçerlidir. Türkiye deki mücadelenin dünyadaki tüm barışçı güçlerin mücadeleleriyle uyumlu ve eşgüdümlü hale getirilmesidir.

DÜNYA BARIŞ GÜÇLERİYLE DAYANIŞMA VE İŞBİRLİĞİ

Bu görevin yerine getirilmesinin ilk koşulu, dünyadaki barışçı güçlerin mücadeleleriyle etkin bir dayanışmanın gerçekleştirilmesi ve aynı doğrultudaki mücadelenin örgütlenmesidir. Bugün dünyadaki tüm barışçı güçlerin öncüsü ve barış mücadelesinin sağlam kalesi dünya sosyalist sistemidir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin barış politikasını desteklemek ve onların bu uğurdaki mücadeleleriyle dayanışma içinde olmak, Türkiye'deki barışçı güçlerin de temel görevlerinden biridir. Kapitalist ülkelerdeki işçi ve demokratik hareketinin barışçı mücadelesiyle dayanışma göstermek de bu temel görevler arasındadır. Bunların yanında bağımsızlığı için mücadele eden, bu uğurda emperyalizme karşı silah elde dövüşen halkların yanında yer almak ve bu mücadeleyi bütün olanaklarla desteklemek her ülkenin olduğu gibi ülkemizin de barışçı güçlerinin ivedi görevidir.

Sömürge ya da emperyalizmin saldırısı altındaki ülkeler halklarının antiemperyalist mücadelelerinin başarısı, dünyada kalıcı bir barışa giden yolların açılmasının temel güvencelerinden biridir. Emperyalizme karşı verilen silahlı mücadeleler, dünya barışının kurulmasının önünde bir engel değil, tam tersine böylesi bir barışın dayanacağı temellerin yaratılmasının bir aracıdır. Bu mücadelenin başarısı, emperyalizmin hegemonyacı politikasını dizginlemekte, her halkın kendi geleceğini özgürce kendisinin belirlemesi ilkesinin uluslararası ilişkilerin ilkeleri arasına kazınmasına yardımcı olmaktadır. Bugün Afrika'nın güneyindeki ırkçı ve sömürgeci apartheid rejimlere karşı dövüşen halkların desteklenmesi, Ortadoğu'da emperyalizme ve siyonizme karşı mücadele eden halkların, özellikle Filistin halkının yanında yer alınması, Türkiye'deki barışçı güçlerin de ivedi görevleridir.

Bugün dünyada genel barışın korunması ve güçlendirilmesi mücadelesinin ana konusunu, yumuşama sürecinin geri dönülmez hale getirilmesi ve askeri alanda da yumuşama sürecine geçilmesi oluşturmaktadır. Bu alanda barışçı güçlerin birinci ve en önemli görevi, emperyalizmin en saldırgan güçlerinin "Soğuk savaş" dönemini geri getirme çabaları-

nın önlenmesidir.

Bu görevin yerine getirilmesi silahlanma yarışının durdurulması ve özellikle nükleer silahsızlanma yolunda ciddi ve somut adım arın atılması sorununu özellikle ön plana çıkarmıştır. Başta ABD ve NATO olmak üzere emperyalist güçlerin yeni kitle kırım silahlarını geliştirme planlarına karşı mücadele edilmesi, özellikle nötron silahının üretiminin ve mevzilendirilmesinin önlenmesi, Türkiye barışçı güçlerinin de en ivedi görevidir.

Türkiye'deki barışçı güçler, bütün bu görevleri yerine getirirken, gerici güçlerin, barış mücadelesini "SovyetlerBirliği' nin papağanlığı", "beynelmilel komünizmin uyduluğu" gibi göstermeye yönelik anti-sovyet, anti-komünist karalama kampanyalarını göğüslemek zorundadırlar. Göğüslemenin de ötesinde bu tür karşı-propagandalara karşı yoğun bir ideolojik mücadelenin verilmesi zorunludur. Barış mücadelesinde yürek iliğin ölçüsü, bu tür saldırılar karşısında kararlılığı elden bırakmamak, bu mücadelenin onurundan taviz vermemektir.

TEMEL ULUSAL GÖREV: KİTLESEL BİR BARIŞ MÜCADELESİ

Her ülkenin barışçı güçlerinin dünya barışı davasına yapacakları birinci ve en büyük katkı, barış mücadelesine kendi ülkelerinde en geniş kitlesel niteliği kazandırmaları, bu mücadeleyi kitlelerin mücadelesi haline getirmeleridir. Bunun yolu ise, barış mücadelesinin hedeflerini ulusal koşullarda en iyi biçimde somutlamaktan geçer. Bu açıdan Türkiye'nin mutlaka dikkate alınması gereken özellikleri vardır. Türkiye'de barış mücadelesi, Türkiye işçi sınıfının müttefiki emekçi kitlelerle birlikte sürdürdüğü bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle doğrudan doğruya ilişki içindedir.

Gerçekte barış mücadelesi, bütün ülkelerde ve her zaman için, işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan mücadelesinin ayrılmaz bir bileşeni durumundadır. Barış mücadelesi, işçi sınıfı için, proletarya enternasyonalizminin vazgeçilmez bir gereğidir. İşçi sınıfının sosyalizmi hedef alan ulusal ve uluslararası mücadeleleri, savaş tehdidinin ve savaş kışkırtıcılığının başlıca kaynağı emperyalizmin en gerici güçlerini hedef almaktadır. Buna karşılık günümüzde barış mücadelesi, sosyalizm mücadelesi ve sosyalizme geçiş için daha elverişli koşulların yaratılmasının, emperyalizmin en saldırgan güçlerinin tecrit edilmesinin ve en geniş toplumsal güçlerin anti-emperyalist mücadelede birleştirilmesinin ilk koşuludur.

Buna karşılık emperyalizme bağımlı bir ülke durumunda olan Türkiye'de barış mücadelesinin, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesiyle ilişkileri çok daha sıkı bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de barış mücadelesi doğrudan doğruya, ülkemizin bağımlı olduğu savaş kışkırtıcısı, saldırgan emperyalist blokların ve güçlerin egemenliğinden kurtarılmasını hedef almak zorundadır. Türkiye'nin barışçı bir dış politika yoluna girmesi ve dünya barışına katkıda bulunması ancak böylece mümkün olabilecektir.

BAĞIMSIZLIK VE BARIŞ MÜCADELESİ

Bu açılardan Türkiye'de barış mücadelesinin hedefleri ve barışçı güçlerin görevleri, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin hedefleriyle içiçe ortaya çıkmaktadır. Bunlar şöylece sıralanabilir.

NATO'dan ve CENTO'dan çıkılmalıdır. Bu hedefin gerçekleşmesine kadar özellikle, saldırgan NATO blokunun, silahlanma yarışının hızlandırılmasına yönelik yeni,sözde "savunma programları" kesin olarak reddedilmeli, Türkiye'nin bağımlılığını artıracak yeni girişimlere olanak tanınmalıdır. ABD'nin ve NATO' nun Doğu Akdeniz'deki hegemonyasını güçlendirmeye, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunları emperyalizmin çıkarları doğrultusunda "çözmeye" yönelik çabaları izin verilmemelidir.

Türkiye'deki Amerikan ve NATO üsleri sökülüp atılmalıdır. Bu üslerin, bir dünya savaşı tehlikesini kızıştırarak, Sovyetler Birliği'ni ve diğer komşu ülkeler halklarını tehdit edecek, stratejik silahların sınırlandırılmasıyla ilgili anlaşmaları tehlikeye sokacak, "nötron bombası" gibi yeni kitle kırım silahlarıyla donatılması engellenmelidir. Yeni ikili anlaşmalarla bu üslere süreklilik ve meşruiyet kazandırılması girişimlerine son verilmelidir.

Türkiye'nin, özellikle Yunanistan olmak üzere bütün ülkelerle arasındaki anlaşmazlık konuları barışçı yoldan çözümlenmeli; Türkiye ile Yunanistan arasındaki silahlanma yarışına son verilerek bu yarışı körükleyecek politikalardan vazgeçilmelidir.

Kıbrıs'ın bağımsızlığı, egemenliği, toprak bütünlüğü ve bağlantısızlığı uluslararası garanti altına alınmış, bu garanti altında tüm yabancı üs ve askerlerden arınmış ve kendisi de askersizleştirilmiş, her iki toplumun iç yönetimlerinin demokratikleştirildiği, emekçi halk kitlelerinin topluluk ve merkezi devlet yönetimlerinde söz ve karar sahibi olabildiği ve eşit şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabildiği bir devlet haline getirilmesi için mücadele edilmelidir. Kıbrıs sorununun ABD'nin ve NATO'nun bölgedeki müdahalelerini sürekli kılacak ve uluslararası gerginliği artıracak bir "çözümle" sonuçlandırılmasına izin verilmemelidir.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkeler e karşılıklı güvene dayalı ekonomik, kültürel ve politik ilişkiler geliştirilmeli, uluslararası sorunların ele alınmasında bu ülkelerle işbirliğine yönelik bir politika izlenmelidir. Sovyetler Birliği'yle ve diğer komşu ülkelerle saldırmazlık anaşmaları yapılarak Helsinki Senedi'nin hayata geçirilmesinde somut va kalıcı bir işbirliğine gidilmelidir.

Irkçılığı ve sömürgeciliği sürdüren rejimlerin tasfiyesi yolunda kararlı bir tutum ve mücadele içine girilmelidir. Askeri bloklar dışındaki antiemperyalist, ilerici güçlerle işbirliği geliştirilerek, bu işbirliği özellikl e silahsızlanma, sömürgeciliğin tasfiyesi, emperyalist müdahalelerin sona erdirilmesi gibi konularda somutlanmalıdır.

Türkiye'de barış mücadelesinin, yukarıdaki başlıca hedeflerini tamamlayan diğer görevleri de, Türkiye'nin bağımsızlığı için sürdürülen mücadeleyle sıkı sıkıya ilişki içindedirler. Bütün bunlar, Türkiye'de barış mücadelesine kitlesel bir nitelik kazandırılmasının nesnel temellerinin özellikle gelişmiş olduğunu göstermektedir. Bu konuda asıl görev, bu mücadelenin gerekliliğinin bilincine varmış barışçı, ilerici, demokratik, antiemperyalist güçlere düşmektedir.

BOZGUNCU AKIMLARA KARŞI SAVAŞ

Bu görevin yerine getirilmesi, barış mücadelesinin, bu mücadeleyi sabote etmeye çalışan bozguncu akımlara karşı mücadeleyi de kapsamasını gerektirmektedir. Bu akımların başında, bütün dünyada emperyalizmin ve savaş kışkırtıcısı güçlerin baş müttefiki maocuk gelmektedir. Maocu akım Türkiye'de de savaş savunuculuğunun ve silahlanma şampiyonluğunun, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere yönelik karalama ve militarist kışkırtma kampanyalarının, NATO ve diğer saldırgan bloklar şakşakçılığının mihraklarından biridir. Maoculuğun teşhir ve mahkum edilmesi, barış mücadelesinin vazgeçilmez görevlerinden biridir.

Goşist akımlar da, utangaç ve eklektik bir biçimde olsa da, barış mücadelesine gölge düşürmeye, bu mücadelenin zorunluluğunu ve olanaklılığını reddetmeye çalışmaktadırlar. Bu akımların bütün malzemesi, barış mücadelesini haklı savaşların reddi gibi gösteren, bu mücadeleyi "sınıf barışı" savunuculuğu gibi yansıtıp çarpıtmaya çalışan bayağı demagojiden başka birşey değildir. "Bütün dünya sosyalist olmadan dünya barışı kurulamaz" gerekçesi arkasına sığınan bu demagoji, gerçekte, sadece dünyada sosyalizmin kazanımlarını ve bugünkü gücüne olan inançsızlığın bir ifadesidir.

Barış mücadelesine kitlesel bir nitelik kazandırılabilmesi için mücadele edilmesi gereken eğilimler burada da bitmiyor. Barış mücadelesinin içinde yer aldığını ileri süren çevreler arasında da, pratikteki tutumlarıyla bu mücadeleyi zayıflatan, onun etkisizleştirilmesine ve kitlelerden koparılmasına hizmet eden eğilimlerin at oynattığını görüyoruz.

MAKYAVELİZME DE İZİN VERİLMEYECEKTİR

Bu eğilimlerin en pervasızı, kendisini barış mücadelesinin Türkiye'deki "temsilcisi"(!) gibi göstermeye çalışan ve "bilimsel sosyalistlik" iddiasında bulunan bir akımda kendisini göstermektedir. Bu akım, nasıl "enternasyonalizm" i kendisinin bir reklam aracı olarak kullanmaya çalışıyorsa, barış mücadelesini de aynı şekilde bir "vitrin" gibi kullanmaya çalışmaktadır. Tek "temsilcilik" iddiaları da bu çabadan kaynaklanmaktadır. Barış mücadelesini kendisi üzerine "tapulanmış" bir imtiyaz gibi gözlemek isteyen söz konusu akım, bu amaçla Türkiye'de barış hareketinin en geniş kitleleri ve en geniş demokratik güçleri kapsayan bir hareket haline gelmesini önlemeye çalışmaktadır. Bu dar grupçu, makyavelist anlayış, 1 Eylül 1978 arefesinde de en çıplak biçimiyle kendisini göstermiştir. Öyle anlaşılmaktadır ki, söz konusu akım, yakın zamanlara kadar DİSK aracılığıyla kurmaya çalıştığı bir vitrini şimdi barış mücadelesini örgütleme gerekçesiyle kurulmuş bir takım derneklerde bulmaya çalışmaktadır.

Bu akımın diğer bir çabası da, barış mücadelesini, sosyalizm mücadelesi burjuvazinin "ilerici kolu" adına ertelemesini gizlemenin, kendi zaaflarını kapatmanın bir aracı yapabilmektir. Bu niyetin "teorik" kılıfı da, barış mücadelesi sosyalizm mücadelesinin önüne konarak, barış mücadelesinin sosyalizm mücadelesini "şimdilik" geleceğe bırakmayı gerektirdiği savunularak hazırlanmak istenmektedir. Bu akımın temsilcilerinin, hazırlıkları yapılan bir "Barış Kongresi" için en güçlü kitlesel demokratik örgütleri dışlamaya çalışırken, TUSIAD, Odalar Birliği gibi barışın en azılı düşmanlarına çağrı çıkarmayı düşünmekten çekinmemeleri bu anlayışın bir ürünüdür.

Bu anlayış ve politikanın etkisizleştirilmesi de, Türkiye'de barış mücadelesinin kitleselleştirilmesinin koşullarında biridir. Kitlesel bir barış mücadelesinin yaratılması, bütün demokratik güç ve örgütleri eşitlik ve içişlerine karışmama ilkeleri üzerinde biraraya getiren, bu birliğin çeşitli örgütlerin tahrip edilmesi için kullanılmak istenmesine izin vermeyen bir anlayışın ürünü olacaktır. Bilimsel sosyalistler bu uzun vedeli uğraş için görev başındadırlar.

Büyük sermaye Türkiye ekonomisini nasıl görüyor?

Büyük sermaye "görüyor", Ecevit uyguluyor..

GÜNTAÇ OZLER

Uzun bir süredir içinde yaşadığımız ekonomik zorluklar 1978 yılında zirveye ulaşmış gibi gözükmektedir. Birikegelen sorunlar, ekonomiyi işlerliğini tamamen yitirme noktasına getirmiş bulunuyor. Sorunun kaynakları için hemen tüm çevreler bir anlaşma içindeler. Sorunların ve zorlukların tanınması, gereken çözümü ve hastalığı yenme olasılığını fazlaca etkilememişti. Bundan da ötede önerilenlerin ve politik alanda gözlemlediklerimizin bütünü açıkça kafaları karıştırmaktadır. Kamuoyunu uzunca bir süredir düşündürmekte olan soru çok basitçe "ne oluyor?" sorusudur. Bakanlar Kurulu Kararları, demeçler, gelen ve giden heyetler, sık sık değişen ihracat ve ithalat yönetmelikleri, ismini kur ayarlamasına dönüştürdüğümüz devalüasyonlar içinde tamamen kaybolmak ya da görüntüyü kaybetmek çok mümkün.

Haziran 1977 seçimlerinden, özellikle hükümetin yedi ay kadar önce el değiştirmesinden sonra ekonomik politika bir beklentiler ve zorunluluklar alanı oluşturmuştur. Geçen zamana rağmen ekonomik güçlüklerin eksilmeden bizimle birlikte olduğunu gözlüyoruz. Ekonomik politika, alınan ve alınamayan tedbirlerin bütünü içinde, hâlâ birincil sorunların odak noktası olma niteliğini korumaktadır ve koruyacaktır. Altı ay önce, ekonominin yeni yılda düzlüğe çıkacağı yolundaki çok "iyimser tahminler doğru çıkmamış, beklentilerinin gerçekleşmemesi, hastalığı yenme yolunda atılacak adımları bir hayli geciktirmiştir. Gündelik hesaplarla yürütülebilen ekonomimizin tamamen durması ve işlevlerini yitirmesi çok büyük bir olasılık olarak karşımızda bulunuyor.

Yürütülen iktisat politikasının ana çizgisi ve bu politikanın uygulanmasının kamuoyunda yarattığı belirsizlik, ekonomik yapının en önemli kesimlerinin istem ve beklentilerine eğilmekle aydınlığa kavuşturulabilir. Sanayi ve iş çevrelerinin olayı nasıl algıladıkları, ne tür bir istem ve beklentiler platformu oluşturdukları günümüzün ekonomi politikasının anlaşılmasında anahtar niteliğindedir. Ayrıca, bu beklentilerin başka çevrelerde oluşan istemlerle ne ölçüde çakıştığını belirlemek ilginç olacaktır. Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) yeni kredi olanakları sağlanması ve eskilerinin uzatılabilmesi için önerdiği önlemler paketi, Türkiye ekonomisinin belli bir kararlılığa ulaşmasını sağlamaya yöneliktir. Bu önlemlerin TÜSİAD önerileri ile büyük ölçüde benzeştiğini söylemek mümkün. Şimdi, bu iki öneri paketine ayrı ayrı bakıp, ekonomi politikasının, bu önlemleri benimseyip benimsemediğini irdelemek gerekiyor.

BÜYÜK SERMAYE NE İSTİYOR?

Sanayi ve iş çevrelerinin en "saygın" sözcüsü olan TÜSİAD'da (Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği) göre Türkiye ekonomisinin güncel sorunu "ekonominin işlerliğini yitirme tehlikesi"dir. (1) Aynı kaynak, yeniden işlerliği sağlayacak olan faturanın ağırlığını en önemli sorun olarak belirlemektedir. 1978 yılı başında özel sektör sanayi kesiminin - kamu ya da özel tüm sanayi kesiminin - yatırımlarında duraklama sürmekte ve sınai üretimin hiç olmazsa belli kesimlerde gerilemekte olduğu gözlenmektedir. Bu genel duraklama ve gerileme başta "döviz kıtlığı" olmak üzere bir dizi nedenlere bağlanmıştır. "İş barışı ve yasadaki olumsuz gelişmeler" (kıdem tazminatı örnek), "sanayileşme stratejisinde ve özel kesimin hangi üretim dallarında teşvik edileceği yolundaki belirsizlik ve politikasızlık", "altyapının, günümüz sanayiini kaldıramaz hale gelmiş olması", "kur politikası ve döviz fiyatının belirsizliklere yol açtığı", "fiyat politikası ve kontrol sisteminin engelleyici nitelikte olduğu" en önemli nedenler olarak sayılmaktadır. Bu nedenlerin göreli önemini ya da temelde etkin olup olamayacağını bu yazıda tartışmayacağız. Önemli olan nokta, karar verme odaklarında bu nedenler ve giderilme yöntemleri üzerinde açık ya da örtülü bir anlaşmanın belirginleşmeğe başlamasıdır.

Kısaca TÜSİAD'ın bu sorunların giderilebilmesi için neler önerdiğine bakmakta da yarar var. Bu öneriler kalın çizgileri ile şu noktalarda yoğunlaşmaktadır:

1. Dövize gerçek fiyatını vermek, yani döviz kurunu piyasa değeri ile eşitlemek,
2. Tam bir tarafsızlık içinde işçi-işveren ilişkilerinin düzelmesine yardımcı olmak,
3. Kamu yatırımlarının enerji yatırımlarına öncelik vererek enerji dar boğazını ortadan kaldırmak,
4. Fiyat kontrollerini ortadan kaldırmak ve piyasa koşullarını geçerli kılmak. Bu son öneri ile ilgili olarak söylemeden geçilemeyecek bir nokta var. O da iş çevrelerinin talepleri içinde açıkça söylenmeyenidir. Genel olarak fiyat politikası içinde, tarım fiyatları ve taban fiyat uygulamasının da piyasa koşullarına terkedilmesi ya da daha açıkça tarımsal fiyatların düşük tutulması yolundaki beklentidir. Tarımsal fiyatlarının işçi ücretleri ve dolayısıyla emeğin maliyetine ne biçimde yansıyacağı yeterince açıktır. Fiyat politikasının işçi-işveren ilişkilerini de etkileyeceğini biliyoruz.

TÜSİAD – IMF AYNI DİLİ KONUŞUYORLAR

Son altı ay içindeki ekonomik önlemlere değinmeden önce kısaca da olsa Uluslararası Para Fonu'nun istemlerine bi bakalım. (2) İstemlerin başında devalüasyon ve para miktarının kontrolü gelmektedir. Buna ek olarak ise daha küçük bir cari harcamalar bütçesi ve daha küçük bir yatırım programı, İktisadi Devlet Teşekkülleri'nin fiyat politikalarının yeniden gözden geçirilmesi, ücret ve maaş artışlarının belli sınırlar içinde tutulması, tarımsal fiyatların akılcı temellere oturtulması önerilen belli başlı önlemler ya da daha uygun deyimiyle kredi musluklarının açılabilmesini sağlayacak ön koşullar arasındadır. TÜSİAD ve Uluslararası Para Fonu (UPF) paketleri bazı noktalarda çelişebilir nitelikte olmasına karşın, büyük bir çoğunlukla ve bütünüyle uyum ve paralellik içindedirler. İki farklı gözlem noktasından elde edilen görüntünün çok benzer oluşu bir raslantı değildir. Benzerlik yalnızca edinilen kriterlerden kaynaklanmıyor. Türkiye ekonomisinin fazlaca bir hareket serbestliği olmaması ile de yakından ilgili.

Son ekonomik uygulamalara kabaca bir bakış bile, yukarıdaki düşünceyi desteklemeğe yetecektir. Biri % 30 dolaylarındaki bir devalüasyon, diğeri ise Türk parasının dalgalanmaya bırakılması sonunda gerçekleşen ve hemen hemen aynı oranlara varan değerkaybı, TÜSİAD ve UPF'nun birlikte vurguladıkları, dövizin piyasa değerinden işlem görmesi koşulunu fazlasıyla sağlayacaktır.

Tüm boyutlarıyla henüz ortaya çıkamayan "toplumsal anlaşma" kavramının, laf kalabalığı ardındaki tek anlamı sosyalistlerin gözünden saklanamaz: Oyunun adı ücret artışlarını dondurmak ya da hiç değilse denetlemektir. Memur kesiminde, sendikalaşmaya karşı olmak, katsayı artışlarını fiyat artışlarının çok gerisinde tutarak enflasyon faturasının bir bölümünü ücretli ve maaşlılara ödetmek ise gelse gelse "tam bir tarafsızlık içinde işçi-işveren ilişkilerinin düzelmesine yardımcı olmak" anlamına gelebilir. Bu cici ifadenin tek okunuşu da ücretleri dondurmaktır.

Tarımsal fiyatların geçen yıla oranla çok az bir oranda artmış olduğunu biliyoruz. (3). "Ekonominin yeniden işlerliğini kazanmasının faturası ağır olacaktır" diyenlerin faturayı kimlere ödetmek istedikleri açık seçik olarak ortadadır. Enflasyonla mücadele politikası gelir bölüşümünün, aksine beyanlara rağmen, emekçi ve çiftçiler aleyhine bozulması demek oluyor.

Yeni ihracat ve ithalat kararnameleri ise girdileri itibariyle dışa bağımlı sanayi sektörü kesiminin gereksinmelerini ön planda tutarak düzenlenmiş bulunuyor. Türkiye ekonomisinin "işlerliğini kaybetme tehlikesini" sanayinin girdi ithalatının durması anlamında yorumlamak gerek.

Kaba çizgileriyle belirlenen ekonomik politika kararlarını ayrıntıda ele alıp öneri paketleri ile uyumu göstermek çok mümkün. Bu ayrıca yapılmalı (yapılıyor). Vurgulamak istediğimiz nokta, yazımızın başında sorduğumuz "ne oluyor?" sorusuna, elden geldiğince açık bir yanıt bulmak ve bunu çeşitli çevrelerin öneri paketleri'yle uyumlu bir iktisat politikası olarak sergilemektir. Türkiye ekonomisi uzun bir süreden beri içinde bulunduğu ekonomik güçlükleri, yaygınlaşmakta olan sanayinin güçlükleri olarak algılamaktadır. Taban fiyatlarının düşük tutulması, cari harcamaların kısılması, ücret ve maaşların geriletilmesi, dövizin piyasa fiyatından uygun dağılımı sağlanarak, sanayi kesiminin ithal gereklerinin karşılanması ve ihracatı teşvik edici (İhracatı Teşvik Döviz Fonu) fonların dağıtılmasında öncelikler gözetilerek içinde bulunulan bunalımdan çıkılması öngörülmüştür. Sosyal demokrat iktidarın bütün bunları hesaplamış olduğunu varsayamayız. Böyle bir hesaplamanın yapılmış olup olmaması da o kadar önemli değildir. Önemli olan, bütün niyet ve beyanlara rağmen 1978 Türkiye gerçeğinin bu koşullara indirgenmiş olmasıdır.

Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu son derece ciddi ve toplumsal patlamalara gebe bunalımının çeşitli çevrelerdeki algılanma biçimi, önerilen politikalar ve bu politikaların alışılmış "batılı" reçetelerden öteye gidemeyişi "sosyal demokrat" politikaların içeriğini açık seçik sergilemektedir. Belli sorunların anlaşılma biçimi, bu politikaların TÜSİAD ve UPF'ca öngörülmüş olup hükümet tarafından uygulamaya konmuş olması, verili ekonomik koşullar içinde önerilen ve uygulanan önlemler bütününün büyük sermaye açısından "akılcı" ve "doğru" yönde olduğunu söylemeyi gerektirir. Büyük sermayenin egemenliği veri alındığı sürece daha köklü önlemlerin gündeme gelmesi mümkün olmadığına göre, alınan ve düşünülen önlemler bütününün sosyal demokrasinin "tek seçeneği" olduğu söylenebilir. Üzerinde durulacak nokta, izlenen politikanın bir "bekleyiş ve politikasızlık" ya da alınacak önlemlerde "cesaretsizlik" olarak düşünülmesi ilk bakışta doğru bir yargı gibi gözükebilir. Ancak bu görüntünün ardındaki acı gerçek demokratik taleplerle kendisini desteklemiş olan emekçi kitlelere sırt çeviren sosyal demokrat politikanın "almaşıksızlığı"dır.

1. TÜSİAD, 1978 Yılına Girerken Türk Ekonomisi, s. 1-3, Ocak 1978, İstanbul
2. Turkish Industrialists and Businessmen's Association, The Turkish Economy, Prospects for Growth Within Stability 1978, July 1978, İstanbul.
3. Bakınız, Boyav, Zerrin, "Destekleme Alımları Kimi Destekliyor?" Yürüyüş, 22 Ağustos 1978, Sayı:176, s.11

Hükümet emperyalizmin dayattığı yeni kararları uyguluyor

● KALKINMA HIZININ DÜŞÜRÜLMESİNİN KABUL EDİLMESİ İLE ECEVİT HÜKÜMETİ YERLİ VE YABANCI SERMAYENİN BİR İSTEĞİNE DAHA BOYUN EĞMİŞ OLUYOR. BÖYLELİKLE BURJUVAZİNİN EKONOMİK PROGRAMININ İZLENMESİNDE ÖNEMLİ BİR ADIM DAHA ATIYOR

Geçtiğimiz günlerde ekonomik alanda görülen iki yeni gelişme Ecevit hükümetinin ekonomi politikasına daha bir açıklık kazandırdı. Türkiye kapitalizminin bunalımına, tekelci büyük sermaye yararına çözümler bulma çabasının, emperyalizme ve yerli tekelci sermayeye teslimiyet anlamına geldiği daha açık seçik ortaya çıktı.

Sözü edilen gelişmelerden birincisi, Türk Lirası'nın değerinin dolar yerine Özel Çekme Hakkı'na (SDR) bağlanmasını ve bu değerin her hafta yeniden belirlenmesini öngören bir kararnamenin imzaya açılması oldu. Doların yerini SDR'nin alması önemli değil. Bu, bir anlamda, Türkiye'nin yapısı değişen ticari ilişkileri ile de uyumlu bir adım. Kararın asıl önemli yanı, Türk lirasının değerinin sürekli olarak "ayarlanmasını" öngörmesi. Böylece, son birkaç yıldır kur ayarlaması adı altında yapılan yeniden değerlendirmelere süreklilik kazandırılmış olacak. Daha doğrusu TL'nin değerinin düşürülmesi daha sürekli hale getirilecek. Bu yoldan, bir yandan toplumun TL'nın değer kaybı konusundaki duyarlılığı yavaş yavaş azalırken, öte yandan da, uzun aralıklarda yüksek oranlı devalüasyonlar yapma zahmetinden kurtulunacak. Başka bir deyişle, daha az dirençle karşılanacağı umulan sürekli bir devalüasyon politikası izlenecek.

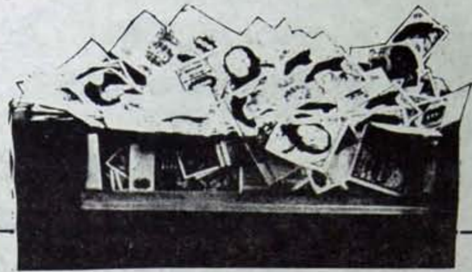
Türk Lirası'nın değerinin daha sık ve sürekli biçimde ayarlanması, TÜSİAD gibi tekelci sermaye kuruluşlarının öteden beri ileri sürdükleri istekler arasında yer alıyordu. Nitekim, sermayenin sözcüleri böyle bir uygulamaya geçilmesini olumlu bulduklarını ilân etmekte gecikmediler. Öte yanda, söz konusu uygulamanın IMF ile Mart ayında imzalanan Niyet Mektubu'nda da önerilmiş olduğu ortaya çıktı. Mektubun ilgili paragraflarının basında yeralmasından iki gün sonra Maliye Bakanı'nın, "Para Fonunun bu konuda bize önerisi ya da telkini olmamıştır" demesi, gerçekleri gizleme çabasının beceriksiz bir örneği olmanın ötesine gidemedi. Aynı gün, Dünya Bankası'nın da sürekli devalüasyon önerdiğinin açıklanması, yerli ve yabancı tekelci sermaye çevrelerinin bu konudaki görüş birliğini sergiledi.

İkinci önemli ekonomik gelişme IV. Beş Yıllık Plân dönemindeki kalkınma hızı ile ilgili olarak ortaya çıktı. Bugüne değin yapılan tüm açıklamalarda ve Başbakan Ecevit'in kendisinin yazdığı Strateji'de kalkınma hızının ortalama yüzde 8 olacağı belirtilmekteydi. Oysa, gerek IMF ve gerek Dünya Bankası bu hızı yüksek buluyor ve düşürülmesi konusunda dayatıyorlardı. Türkiye'nin tekelci büyük burjuvazisi de aynı görüşteydi. Bunun en son kanıtı, Koç Holding'in IV. Beş Yıllık Plân'a ilişkin görüş ve önerileriniiçeren ve Vehbi Koç imzası ile Yüksek Plânlama Kurulu'na sonulan raporu oldu. Geçtiğimiz hafta basına açıklanan raporda yüzde 8'lik kalkınma hızının yüksek olduğu ileri sürülerek yüzde 5'e düşürülmesi isteniyordu. 24 Ağustos tarihli gazeteler ise Bakanlar Kurulu'nun kalkınma hızını düşürdüğünü duyuruyordu. Ancak, yeni hızın ne olacağı daha belirlenmemiş ve bu amaçla 6 bakandan oluşan bir komisyon kurulması yoluna gidilmişti. Böylece, Ecevit hükümeti yerli ve yabancı tekelci sermayenin bir isteğini daha kabul etmiş oluyor, burjuvazinin ekonomik programının izlenmesinde önemli bir adım daha atılmış oluyordu.

İzlenen ekonomi politikasının amacı hiçbir yanılgıya meydan vermeyecek kadar açıktır: Türkiye kapitalizminin bunalımını aşmak için gerekli görülen IMF onayını almak. Son günlerde Ankara-Washington trafiğinin yeniden yoğunlaşması da bunu gösteriyor. Bu açıdan Cumhuriyet'in üç yıldızlı yorumcusunun yaptığı gibi, Ecevit hükümeti "IMF'nin koşullarını, imzalanan anlaşma çerçevesinde benimsediği ve halk kesimine ağır özveriler yükleyecek yürekli kararlara yöneldiği halde Türkiye ekonomisinin işlerliği için gerekli taze parayı Batının kredi çevreleri vermekte ikirciklidir," (Cumhuriyet, 22 Ağustos 1978, s.9) diye yakınmak eşi az bulunur bir tutarsızlık örneğidir. Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun kaynağında IMF ya da Dünya Bankasının davranışları değil, yine üç yıldızlı yorumcunun deyimiyle, Ecevit hükümetinin benimsediği ve "Batı dünyasının anlayışı içinde ve sağduyu çerçevesinde dış siyasal ve ekonomik ilişkileri düzeltmeyi" amaçlayan yaklaşım yatmaktadır. Dışa bağımlı Türkiye kapitalizminin bunalımına tekelci büyük sermaye yararına çözümler bulma çabasının, emperyalizme ve yerli tekelci sermayeye teslimiyet sonucunu doğurduğu ortadadır.

IMF ve Dünya Bankası'ndan sonra ültimatomu Koç imzaladı. Amaç: Kalkınma hızını düşürmek.

Mark resmi tedavül aracı ilan edildi

SENEM DENİZ OZKAN

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilkkez bir yabancı para hükümetçe TL yanında resmi tedavül aracı ilan edildi: Yurtdışında çalışan işçilerimiz otomobil, kamyon, traktör gibi malları Federal Alman markı olarak belirlenen fiyatları karşılığı satın alabilecekler.

Karar teknik biryaklaşımolarak irdelendiğinde çok olumlu görünüyor: Hazine döviz kazanacak; yurtdışındaki işçiler beklemeden araç sahibi olabilecekler; otomotiv sanayii döviz karşılığı satış nedeniyle bir tür ihracat yapmış olacak ve satış bedellerinin yüzde 50'den yüzde 75'e kadar artan bölümünü döviz olarak kendi gereksinimi için kullanabilecek. Bunların yanında dövizle yerli araç satın alma hakkını kullanan işçiler belirli süreler geçmeden tekrar bedelsiz ithalat hakkından yararlanamıyacağından, yani istese bile yurtdışından araç getiremiyeceğinden, "ulusal sanayi"de korunmuş olacak.

Bir de madalyonu öbür yanı var: Yurtdışındaki döviz sağmal ineği gibi görülen işçiler en ucuz ve en kolay metodlarla "darboğaz merhemi" olmak niteliğiyle ilk akla gelen çare olarak elden ele devrediliyorlar. Herkes bu kaynaktan nasibini aradı ve aldı: Bir zamanların DİSK'i döviz karşılığı Disk-kent ve Politika abonesi sattı. İşçiler hava aldılar. Öte yandan cümle sanayiciler ve şirketler hisse senedi sattılar, satıyorlar döviz karşılığı. İşçiler "temettü" alıyorlar herhalde! Saymakla bitmez, yurtdışındaki işçilerin ücretlerini döviz olarak aldıkları haberi memlekette yayılır yayılmaz başlayan bu akım, hergün şiddetlenerek sürüp gidiyor, gidecek.

Hükümetler de, işçilerin gönderdikleri havaleler artarak sürüp gittiği sürece, yılda milyar dolara yaklaşan bu "nimet"le yetindiler. Sonra bunu artırmanın yollarını aradılar. Dövize çevrilebilir mevduat icat edildi; bankalar yurtdışında temsilcilikler açtılar. Merkez bankamız, öteki bankalarımız, iş ve işçi bulma kurumlarımız ve daha başkaları "yurtdışındaki işçilerimizin tasarruflarını değerlendirme" araştırmaları yaptılar. Yabancı bankalarda kuzular gibi yatan "bizim" işçilerimizin yirmi-yirmibeş döviz milyarlarına varan tasarrufları Girit'in elden gitmesi acısı gibi yüreğimize oturdu durdu.

Öte yandan işçinin yurtdışında kalma süresi uzadıkça ve ülkedeki kur ayarlamaları ve para değerinin "düzenlemeleri" sürdükçe ve "mal mukabili ithalat", ve Kent'ler ve Marlboro'lar, Mercedes'ler ve başka şeyler işi dövizi ile sağlandıkça, yıllık işçi havaleleri de giderek azalmaya başladı.

İşte son karar, bu döviz avında yeni bir atılım ve bir başlangıçtır. Uygulama başarılı olursa başka malların da Federal Alman Markı fiyatları yakında ilan edilecektir: çamaşır makinaları ve mobilyalardan kışlık kömüre kadar her türlü araç-gereç ve malın dövizle satılıp alınmaması için bir neden yok. Ve böyle birgelişme gerçekten beklenmelidir.

"Döviz darboğazı gerekçesi böyle bir girişimi haklı gösterir mi" sorusunu hükümetin "evet"lediği anlaşılmaktadır. Oysa bu zoraki döviz sağlama yolunun birçok sakıncası vardır. Bu yolla belki döviz sağlanacaktır ve yalnızca bu amaca belki ulaşılabilecektir ama, bu girişimin sözkonusu mallardaki fiyat artışlarını ve fiyat kontrolsüzlüğünü daha da artırması beklenmelidir. Dövizle satın alınabilecek araçların hepsi, bedelini TL ile ödeyen vatandaşlar için "beklemeli" dirler. Ve yine hepsi zaten döviz karşılığı olarak ilan edilen fiyatlarının çok üstünde alınıp satılmaktadır. Dövizle ödeyenler, bekleyenlerin önüne geçeceğinden TL ile ödeyenlerin yada ödeyeceklerin bekleme süreleri daha da uzayacak ve bu uzama ister istemez fiyatlara yansıyacaktır. Bu ise hükümetin "döviz gelsin de ülkedeki fiyatlar ne olursa olsun" seçimini yaptığını gösterir.

Döviz karşılığı fiyatlar bayii fiyatlarıdır. Fabrika fiyatının üstüne bayii kârı eklendikten sonra belirlenmiştir. Bu hükümetin otomotiv sanayiine verdiği birinci tavizdir. Çünkü, döviz karşılığı satışın ihracat gibi değerlendirildiğini gösteren belirtiler vardır. Eğer böyleyse neden ihracattaki kurala uyularak fabrika fiyatı üzerinden satış yapılmadığı, bayii kârının da döviz olarak ödenmesi zorunluğunun konduğu anlaşılamamaktadır.

Hükümetin ikinci tavizi ise elde edilen döviz gelirinin yüzde 50 ve yüzde 75 gibi çok yüksek oranlarının firmaların kendi gereksinmeleri içinkullanmalarına izin vermesidir. Devlet, özel teşebbüsün malını en yüksek fiyatlarla ve ihraç şartlarına eşit kurallarla satmasını sağlıyor. Devlet olmasa özellikle otomotiv sanayiinin tekerleklerindeki havayı bile ihraç etmesi olanaksız. Sonra da tutuyor, bu satıştan sağlanandövizin çok yüksek oranlarını özel teşebbüsün özel kullanımına bırakıyor. Bu taviz sırasız araç satmasını sağlamak için ödenen çok yüksek bir fiyattır. Eğer bu girişim başarıyla uygulanırsa döviz yokluğundan ilaçsız kalmak, yakıtsız kalmak, ve pekçok şeysiz kalmak olasıdır; ama sıraya girip beklerseniz otomobilsiz kalmazsınız, isterse memleket 70 Amerikan kuruşuna muhtaç olsun.

Bu kararın "ulusal sanayii" koruma amacı da gerçekleşebilir görünmemektedir. Mercedes müşterisi yine pernisini satın alacak ve Mercedes'ine kurulacaktır. TIR ve Traktör için de durum aynıdır. Ülkede yeterli araç üretilmediği, daha doğrusu özel taşımacılık lüksünün önüne geçilmediği sürece hertürlü aracın ithali de sürüp gidecektir. Ortak pazarın karar karşı bugüne kadarki tepkisizliği de, bu işten özellikle onlara bir zarar gelmeyeceğinin işareti sayılmalıdır.

ÜNİVERSİTE SINAVLARI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Doç.Dr. M.TAHİR HATİPOĞLU

Üniversite Seçme Sınavları sonuçları açıklandı. Eşitsiz eğitimin eşitsizliği artırıcı nitelikteki sınavı, 375 bin adaydan 320 bininin açıkta kalmasını sağladı. Sınav belgelerini alan bu binlerce öğrenci, eşitsizliği somut biçimde bir kez daha yaşadı. Her yıl binlerce öğrenci aynı yazgıyı yaşamayı sürdürüyor. Çok az bir öğrenci topluluğu, kendisine sağlanan bol olanakların ürünü karşılığı, bireysel bir mutluluk yaşamaktadır. Bu yıl 37 bin öğrenci böyle bir mutluluğu yaşarken, yüzbinlerce öğrenci de, toplumumuzun küskün, yılgın, umutsuz gençleri oldu.

Ailelerin yakından ilgilendiği bu acı gerçek, ailesel ilişkiler nedeniyle ülke nüfusunun her yıl en az onda birini yakından ilgilendiriyor. Giderek artan bu dengesiz sonuçlar, gelecekte bu sınavlara girecek çocukları olan aileleri de ilgilendiriyor, kaygılandırıyor. Gün gibi belli ki, bir avuç olanaklı ailenin çocuğu bu sınavları başarıyor. Taşra kentlerinden birkaç yüz çocuğun başarılı olması, sınavın ve gerçeğin çarpıtılmasına yetmiyor. Her yıl bu mevsimde bu konuda yüzlerce yazı yazılıyor. Yönetimin başında kim olursa olsun, soruna çözüm getireceğini söylüyor. Ama bu söylemeler mevsim sonu indirimli satışlar gibi, mevsim sonunda bitiyor. Bu arada ara ve geçici çözümler getiriliyor. Yaykur, mektupla öğretim v.b. önlemler, aslında yazgıyı değiştirmiyor. Tersine bilimsel bir düşünüşle yaklaşılırsa arttırıyor. Yoksul aile çocukları, devlet olanağını göremeyen yığınlar ne olduğu belirsiz bu öğretim kurumları ile avutulmaya çalışılıyor. Şükretmeye yüzyıllardır alıştırılan aileler, yüzeysel olarak bu okullara girişe şükrediyor. Oysa toplumun bol olanaklı çocukları, anamalcı düzenin gözde okullarına kapağı atıyorlar. Kimse bunu düşünmüyor.

Bundan 30-40 yıl önce güç belâ köy enstitülerine giderek öğretmen olabilen, kurs sonu tahsildar ve ormancı olabilen kırsal alan çocukları, bugün, yine güç bela yaykur'a, eğitim enstitülerine girerek yine öğretmen olabilmektedir. O günün köy enstitüsünün yerini, bugün eğitim enstitüsü almıştır. Değişen bir şey yoktur. Hekimlik, bilgisayar uzmanlığı, mühendislik, mimarlık yine bir avuç insanın tekelinde. Bu öyle bir gelişme ki, bölge illerimizde üniversite açıldığı halde yazgıyı değiştirmiyor. Çocuğum okuyabilir varsayımı ile kendi kentine üniversite açılması için çırpınan halk, bir bakıyor ki, yine çocuğu giremiyor. 18 üniversite olmasına karşın değişen bir şey yoktur.

Konuya bilimsel bulgularla yaklaşmak istiyorum. On yıl önce açılan Diyarbakır Tıp Fakültesine bu süre içinde bir tek, Hakkari ilinden öğrenci girmemiştir. Kendine en yakın ve endüşük puanla girilen bu tıp fakültesine bunca yıl bir öğrencinin bile girememesi üzücü değil midir? Muş, Bingöl, Bitlis, Siirt illeri de bundan farksız. Oysa fakülte açılırken söylenen sözlere göre, bu bölgenin çocukları okuyacaktı. Görünen o ki, günümüzün gerçekleri, bu illerin çocuklarının hekim olma hakkını elinden alıyor. Yaptığımız araştırmaya göre, son altı yılda bu tıp fakültesine giren 600 öğrencinin 203'ü, Diyarbakırve çevresi 12 ildendir (yüzde 34). Bütün tıp fakültelerinde okuyan öğrencilerin yüzde 5'i Diyarbakır Tıp Fakültesindedir. Diyarbakır ve çevresi 12 ilin nüfusu Türkiye nüfusunun yüzde 11 'idir. Genel ve kaba bir değerlendirme ile söylersek, yüzde 11 'lik nüfus ancak yüzde 5'lik bir kontenjan için yarışmaktadır. Eşitsiz eğitim sonucunda da bu nüfusa yüzde 5 kontenjanın ancak yüzde 34'ü yani üçte biri girebilmektedir. Buradan şu sonuca varabiliyoruz: Türkiye'nin neresine bir fakülte açılırsa açılsın, o fakülteden, daha çok belli liseleri bitiren öğrenciler yararlanabiliyor. Örneğin, Hakkari'ye 10 yıl önce bir tıp fakültesi açılmış olsa idi, bu ilden yine tek öğrenci tıp fakültesine giremeyecekti. Bu gerçeği bugün için kimse değiştiremez.

Her sınav sonunda bir büyük banka utanç verici bir tabloyu gazeteler aracılığı ile bize sergiliyor. Ve bizler, acı ile, bu tabloyu izlemeye zorlanıyoruz. Son üç yılda bu banka 158 başarılı öğrenciye ödül vermiştir. Bu sayının 147' si üç kent öğrencisi tarafından doldurulmuştur (yüzde 93). Altmış dört ile 11 öğrenci düşmüştür (yüzde 7). Üç kent lisesi derken hiç bir zaman gecekondu, kenar mahalle liseleri aklımıza gelmemelidir. Üç kentte 202 lise vardır. Bu yüzde 93'lük pay yalnızca 31 liseye duşmektedir. Kalan 171 liseden ödül alabilecek öğrenci üç yılda çıkmamıştır. Nitekim,. 147 öğrencinin 117'si (yüzde 80) yabancı dille öğretim yapan liseler ile Fen Lisesi'ni bitirmiştir. Üç yılda sadece 11 taşra lisesi ödül alabilecek öğrenci yetiştirmiştir. Kimler bu başarılı liselerde öğrenci okutabiliyor hiç düşündünüz mü? Ödüllü liseleri bitiren öğrencilerin tamamı en gözde fakültelere girebiliyor. Geriye kalan liselerin öğrencileri yaykur'a, eğitim enstitüsüne giriyor; büyük çoğunluğu da kendi yazgısıyla boş geziyor.

Yazdıklarımız yeni bir bilgi değil kuşkusuz. Bu gerçekler yıllardır herkesçe gözlenebiliyor. Böyle olmasına rağmen yapay çözümlerin dışında hiçbir önlem alınmıyor. Oysa sorun çığ gibi büyüyor. Bu böyle gidemez. Yoksul aile çocukları daha fazla avutulmamalıdır. Daha ne güne kadar çocuklarımız bu acı yazgıyı paylaşacak, yaykur'la avutulacak? İşte ülkenin tüm insanları yalnız bu mevsim değil, her mevsim bunu düşünmelidir.

İŞÇİ VE SAHİP

Madde : 55 — Genel Yürütme Kurulu, Bölge Temsilcisi adayı olmak isteyenlerin durumlarını inceler. Bu Ana Tüzüğün 57. maddesine göre uygun vasıf ve şartlara sahip olanlar arasından muvafık gördüklerinin adaylıklarını onaylar ve bunların hâl tercümeleri ile, seçilirse neler yapacağı konusundaki beyanatını yazılı olarak, Bölge Konsey toplantısından en geç üç gün önce Konsey delegelerine gönderir.

Adaylığı onaylanmıyanlara, durum Örgütlenme Dairesi Başkanlığınca yazı ile bildirilir.

Madde : 56 — Bölge Temsilciliği için usulüne uygun adaylığını koymamış ve Genel Yürütme Kurulunca adaylıkları onaylanmamış kimseler seçilemez, seçilseler de muteber addedilmez. Böyle bir hâl karşısında ... Yürütme ... rulu...

Maden-İş Tüzüğünün 55. Maddesi

SELİM MAHMUTOĞLU

Burjuvazi, işçi ve emekçi örgütlerinin gelişip güçlenmesini, antifaşist, antiemperyalist mücadelede aktif olarak yer almalarını engellemek için öteden beri her türlü tedbire başvurmuştur, halen de başvurmaktadır. Bu engellemeler yalnız Ceza Yasasındaki birtakım hükümlerle örgütü veya yöneticilerini tehdit ederek veya yasal zorluklar çıkarmak suretiyle olmamıştır. Başka yollar da denenmiştir, denenmektedir de. Özellikle işçi, emekçi örgütlerinin başındaki bazı yöneticilerin kariyerist tutumlarından, bir takım zaaflarından yararlanmayı burjuvazi hiç ihmal etmemiştir, etmemektedir de. Bugün üzerinde durulması ve sonuç çıkarılması gereken de budur.

İşçi emekçi örgütlerinin, özellikle sendika ve diğer meslek örgütleri ile gençlik örgütlerinin, antifaşist, antiemperyalist mücadelede yer almalarının ve dayandıkları tabanlarını en geniş biçimde bu mücadeleye katabilmelerinin çok genel iki temel şartı vardır. Bu iki temel şart yerine getirilmeden bu mücadeleye sağlıklı ve sürekli katılabilmek mümkün olamıyacağı gibi, genelde sürdürülen mücadeleyi olumsuz yönde etkilemesi de kaçınılmazdır. Bu iki temel şartın birincisi; örgütün, kuruluş ve ortaya çıkış nedenine uygun işlevini en iyi biçimde yerine getirebilmesi, ikincisi ise; örgüt içi demokrasinin yaşatılmasıdır. Bu iki temel şartın yerine getirilmesi, örgütün sağlıklı bir biçimde gelişip güçlenmesinin, yayılmasının da temel şartıdır.

İşçi, emekçi örgütlerinden en önemli olanı hiç kuşkusuz sendikalardır. Sendikalar, işçi sınıfının, sınıfsal çıkarlarını korumak ve geliştirmek, kapitalist sömürünün yarattığı sorunları hafifletmek için kurduğu örgütlerdir. Sendikaların antifaşist, antiemperyalist mücadeleye aktif olarak katılabilmeleri sınıf ve kitle örgütü olma özelliklerinden gelir. Sendikaların sınıf örgütü olma özelliği; burjuvaziye karşı sömürüsüz bir toplumu gerçekleştirebilmek amacına yönelik olarak, işçi sınıfının politik örgütüyle aynı mücadele hedefleri etrafında sağladığı uyumdan gelir. Kitle özelliği ise politik ve ideolojik görüş ayrılıklarına bakmaksızın en geniş işçi yığınlarını birleştirebilmesinden gelir.

"PARTİLER ÜSTÜ POLİTİKA" İLE "İŞÇİ SINIFININ PARTİSİ YOKTUR" DEMENİN ALTINDA AYNI MANTIK YATMAKTADIR

Sosyalistler hiçbir zaman DİSK ile Türk-İş'i terazinin aynı kefesine koymazlar, koymadılar da. İşçi sınıfının sendikal birliğinin DİSK içinde sağlanmasını her zaman savunmuşlardır ve halen de savunmaktadırlar. Ancak bugün DİSK'in geldiği yer DİSK'i de aşmıştır.

Sınıf ve kitle sendikacılığına ülkemiz somutunda baktığımızda, Türk-İş'in "partiler üstü politikası" ile DİSK'in "işçi sınıfının partisi yoktur" demesinin altında aynı ortak mantık olduğunu veya hiç değilse bunların pratikte aynı anlama geldiğini görüyoruz. Her iki mantık, işçi sınıfının sendikal mücadelesi ile politik mücadelesinin birbirinden koparılmasında, bütünleşmesinin engellenmesinde birleşmektedir. Bu ortak politikalarıyla bu iki örgütün üst yöneticileri, işçi sınıfının politik örgütünün mücadele hedefleriyle uyumlu mücadeleden, burjuva ideolojisine karşı işçi sınıfı ideolojisini savunmaktan şu veya bu şekilde kaçınarak, birleşiyorlar.

Türk-İş yönetiminin böylesine bir politika izlemesi yeni değildir. Türk-İş yönetimi yıllardır işçi sınıfı iktidarına, sosyalizme açıkça karşı çıkmış, "hür demokratik rejimi", kapitalizmi savunmuştur. Grev kırıcılığından muhbirliğe kadar burjuvazi adına her zaman en aktif görevler üstlenmiştir. Buna karşılık nicel olarak büyümesinde, tabanından gelen tepkilerin göğüslenmesinde, yönetimde kalabilmesinde burjuvaziden ve politik iktidarlarından önemli ölçüde destek görmüştür ve halen de görmektedir.

DİSK'te ise durum bundan farklıdır. DİSK'in bugün izlediği politika, özellikle 1975'den beri izlediği politika ile, daha önce izlediği politika birbirinin tam zıttıdır. DİSK 1967-1970 arası işçi sınıfının politik örgütünün mücadele hedefleri ile uyum sağladığı için gelişip güçlenmiştir. Bugünkü gerileme de tam tersini yaptığı içindir. Bugün DİSK tabanından sendika yönetimlerine yönelen muhalefet Türk-İş'e parmak ısırtacak kadar büyük ayak oyunlarıyla bastırılmaktadır. Sendika üyeliğinden ihraçlar, işten adam attırmalar, üyenin en temel hakkı olan seçme seçilme hakkının ortadan kaldırılmasına kadar varılmıştır. Ve ne yazıktır ki, bu anti-demokratik uygulamalar, örgütün işlevini yerine getirmesini isteyenlere, örgüt içi demokrasiyi savunanlara, "işçi sınıfının politik örgütü vardır" diyenlere uygulanmaktadır. DİSK'in de dışına yayılan bu uygulamalar, işçi sınıfındaki DİSK'e yönelmeyi durdurmuştur ve "DİSK de Türk-İş de birdir" eğiliminin yaygınlaşmasına yolaçmaktadır. Bu durumun işçi kitlelerini örgütsüzlüğe, örgütlere güvensizliğe, dağınıklığa götürmesi kaçınılmazdır.

Unutmayalım, işçi, emekçi kitle örgütlerinin dağılma sürecine sokulması fa-

ÇİN, ATEŞ ÜZERİNDEKİ KESTANELERİ TOPLAMAYI ÜSTLENDİ

Hua'nın Romanya ve Yugoslavya gezisi

EMEKÇİ ÖRGÜTLERİNE ÇIKALIM

şizmin hedefidir ve faşist tırmanışı daha da kolaylaştırmaktadır. İşçi, emekçi örgütlerini korumak ve savunmak faşizme ve emperyalizme karşı mücadelenin önemli bir görevi durumuna gelmiştir. Elbette bu görev, öncelikle bu örgütlerin tabanındaki ilerici, demokrat, sosyalist unsurların görevidir. Ancak yalnız onların değil, tüm ilerici, demokrat ve sosyalistlerin de görevidir. Ayrıca yalnız sendikalar değildir dağılma sürecine sokulan. Eğitim emekçilerinin örgütü olan TÖB-DER başta olmak üzere bir çok meslek örgütü de aynı durumdadır.

Maden-İş'in tabanı. Kötü gidişin aydınlık yanı...

ÖRGÜTLERE SAHİP ÇIKMAK ANTİ-DEMOKRATİK UYGULAMALARI AÇIĞA ÇIKARMAK VAZGEÇİLMEZ BİR GÖREVDİR!

Bugün işçi kitlelerini örgütsüzlüğe, örgütlere güvensizliğe iten nedenlerin başında hiç şüphesiz yönetimi elinde bulunduranların her ne pahasına olursa olsun yönetimi ellerinden bırakmak istememeleri gelir. Zaten anti-demokratik olan tüzüklerine bile uymamaları, örgüt içi mücadele ruhunu, örgütü daha ileri bir çizgiye getirme azmini ortadan kaldırmaktadır. Bu konuda Türk-İş içinde bile az rastlanır uygulamaları ve anti-demokratik tüzük hükümlerini maalesef DİSK içinde de görmek mümkün. DİSK içinde TEKSTİL ve MADEN-İŞ sendikaları en canlı örnekleri oluşturuyor.

Tekstil Sendikası yönetiminin her ne pahasına olursa olsun yönetimi elinden bırakmamak için izlediği politika sonucu bir çok şube kongrelerinin yapılamaması veya yönetimce iptal edilmesi, merkez kongresinin süresi içinde yapılamaması, sendikanın kayyuma alınması sonucunu doğurdu. Sendikanın kayyuma alınması için en aktif davrananların başında Maden-İş yöneticilerinin olduğu biliniyor. Ancak şu da çok iyi biliniyor ki, Maden-İş yöneticileri anti-demokratik uygulamalar konusunda Tekstil yöneticilerinden hiç de aşağı değiller. Kaldı ki, bugün Tekstil Sendikasının kayyuma alınması patronların ve karşı gerici örgütlerin işine yaramıştır. Bunun da sorumlusu Maden-İş yöneticileridir.

Tekstil sendikasının dağılma sürecine sokulduğu bugünlerde Maden-İş sendikasında da örgüte güvensizlik doruk noktasına varmıştır. Maden-İş Sendikasında da örgütten ayrılmalar, send'ikasız kalma eğilimlerinin artması bugüne kadar benzeri hiçbir örgütte görülmemiş anti-demokratik uygulamalar ile 'meşhur tüzük' ün sonuçlarıdır. Maden-İş tüzüğünün ana esprisi, genel yürütme kurulunun onaylamadığı hiçbir seçimin geçerli olamayacağıdır. Genel Yürütme Kurulu'nun tüzüğün bu hükmünü iki şekilde kullanması mümkündür. Bir, örgüte sızmak isteyen gerici faşist unsurların önünü kesmek için; iki, her ne pahasına olursa olsun yönetimde kalmak için. Maden-İş Sendikasının son yıllarda izlediği politikaya baktığımızda bu yetkinin birincisi için değil, daha çok ikincisi için kullanıldığı konusunda hiç kuşkumuz kalmadı. Şöyleki: Genel Yürütme Kurulu üyeleri tüzükte bağlayıcı bir şart olmamakla birlikte yıllardır bölge temsilcileri arasından seçilir. Bu nedenle Maden-İş sendikasında bölge temsilciliği bu anlamda önemli bir yerdir. Öyle ki, genel başkan adayı olmak için genel kurul delegesi olmak şartı kafi iken; Bölge Temsilcisi olmak için hem genel kurul delegesi olmak için aranan şartlara sahip olacaksın, hem de tüzüğün 90. maddesine göre örgütlenme, toplu sözleşme, yöneticilik ve büro işleri, eğitim, basın-yayın ve mali işler konularında sendika kurslar açacak, bu kurslara katılıp tamamından 'sertifika' alacaksın. Ancak o zaman bölge temsilciliğine aday olabileceksin.

Bölge temsilcisi seçilmek için işçinin karşısına çıkmadan önce 7 kişilik Genel Yürütme Kurulundan da ayrıca onay alman gerekiyor. Tüzüğün aradığı bütün şartlara haiz olsan bile Yürütme Kurulu isterse adaylığını onaylamayabiliyor. Tüzüğün konuyla ilgili 55. maddesi aynen şöyle: 'Genel Yürütme Kurulu, bölge temsilcisi adayı olmak isteyenlerin durumlarını inceler. Bu anatüzüğün 57. maddesine göre uygun vasıf ve şartlara sahip olanlar arasından muvafık gördüklerinin adaylıklarını onaylar.' diyor. Görüldüğü gibi bir de Genel Yürütme Kurulu'nun "muvafık" görmesi gerekiyor.

Peki Genel Yürütme Kurulu şimdiye kadar kimleri 'muvafık' gördü sorusuna da cevap vermek gerekiyor. Başta YÜRÜYÜŞ olmak üzere birçok ilerici yayın organında yazıldığı gibi son yıllarda hep sendikanın ücretli kadrosunda olanların adaylığı 'muvafık" görüldü fabrika işçilerininki ise reddedildi. Bursa, Kartal, Kayseri, Ereğli, Adana, Eskişehir'deki seçimler son yılların en somut örnekleridir. Bu arada bir istisna geçen yıl Kartal'da olmuştu. Bir fabrika işçisinin adaylığı onaylanmıştı. Fabrika işçisi seçimi kazandı, ama daha sonra Genel Yürütme Kurulu bu seçimli bölge temsilcisini görevden aldı. Yerine ücretli kadrodan bir personel atadı.

Seçme seçilme hakkı bir örgüt üyesinin en temel hakkıdır. Her ne şekilde olursa olsun, bu hakkı ortadan kaldıran zihniyetin, bırakalım büyük lafları, sıradan bir demokratlıkla bile ilgisi yoktur. Ve yönetimdeki bu zihniyetin örgütü geliştirip güçlendirebilmesi, üyesinin ekonomik demokratik haklarını koruyabilmesi, tabanını en geniş bir biçimde anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleye sokabilmesi mümkün değildir. Nitekim son 1 Mayıs ile DİSK'in 20 Mart'taki Faşizme İhtar Eylemine tabanlarını en az katabilenlerin başında Maden-İş ve Tekstil gelmiştir. Son günlerde imzalandıkları toplu sözleşmelerin 'Toplumsal Anlaşma' nın bile gerisinde olması aynı zihniyetin doğal sonucudur.

DEMOKRASİ MÜCADELESİ ANTİ-DEMOKRATİK UYGULAMALARA KARŞI MÜCADELEYİ DE İÇERİR"

Maden-İş Sendikasının en son yapılan Kartal Bölge Konseyinde bölge temsilciliğine üç kişi adaylığını koymuştu. Sendika yönetimi gene her zaman olduğu gibi bu üç adaydan sadece birini, sendikanın ücretli kadrosunda çalışanın adaylığını 'muvafık' görmüştü. Diğer iki fabrika işçisinin adaylıklarını ise 'muvafık' görmemişti. Bu duruma tepki gösteren ama yılgınlığa kapılmadığı her haliyle belli olan Arçelik işçisi Ali Bikim yaptığı konuşmasının bir bölümünde aynen şöyle diyordu: 'Arkadaşlar, demokrasi mücadelesi anti-demokratik uygulamalara karşı mücadeleyi de içerir. Örgütümüze sahip çıkalım'. Ali Bikim, bu sözleri, tek adayla seçim yapılmasını protesto edip salonu terk eden diğer arkadaşlarına söylüyordu.

Arçelik işçisinin sözlerini yabana atmamak gerek. İşçi örgütlerinin başına çöreklenmiş bu tip yöneticilere meydanı boş bırakmamak için sonuna kadar direnmek, yılgınlığı, örgütsüzlüğe doğru gidişi önlemek daha da önem kazanıyor. Kaldı ki, işin sonuna da oldukça yaklaşıldı. İşçi sınıfımız bu 'liderlerini' öyle bir başından defedecek ki ibreti alem olacak. Kötü gidişin aydınlık yanı burası. Çok geniş olan muhalefetin organize edilmesi, yılgınların, küskünlerin mücadeleye kazanılması, tek çözüm yolu. Sosyalistler bunun bilincinde. O yüzden işin sonuna çok yaklaşıldı. Bu son her zaman seçimle gelmeyebilir.

Çin Başbakanı ve ÇKP Başkanı Hua Kuo-feng, geçtiğimiz haftalarda Romanya ve Yugoslavya'yı ziyaret etti. Çin Başbakanı'nın Yugoslavya'dan sonra İran'a geçmesi bekleniyordu.

Hua'nın başında bulunduğu Çin yönetimi, sosyalist ülkeleri birbirine düşürmeye, onların birini yada birkaçını Sovyetler Birliği'ne karşı sürmeye yönelik politikasını uzun yıllardır sürdürüyordu. Son zamanlarda bu politikaya yeni öğeler eklendi.

Bir süre önce Çin ile Japonya arasında, açıkça Sovyetler Birliği'ni hedef alan bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşma, Çin yönetiminin Asya'da Sovyetler Birliği'ne karşı yeni bir ittifak yaratma çabalarının bir ürünüydü. Böyle bir ittifak gereksinmesi, özellikle Sosyalist Vietnam'ın Asya'da sosyalizmin barış politikasının sağlam bir kalesi olarak ortaya çıkmasıyla birlikte kendisini göstermişti. Bu gelişmeyi durdurmaya çalışan maocu yönetim, bir yandan Kamboçya yöneticilerinin şoven eğilimlerinin Vietnam'a karşı körüklerken, aynı zamanda Sovyetler Birliği'ni kuşatacak yeni ittifaklar aramaya başladı. Bu yeni müttefiklerin birincisi, şu aşamada gerici militarist güçlerin emrine giren Fukuda yönetiminde bulundu.

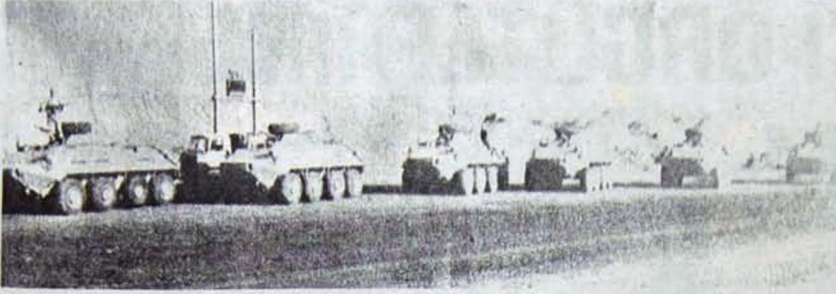
Son aylarda Çin ile Arnavutluk yönetimi arasındaki anlaşmazlık da su yüzüne çıktı. Çin'in Arnavutluk karşısında, bu ülkeyi Balkanlar'da bir sıçrama noktası ve NATO kurmaylarıyla dirsek temasının bir aracı olarak gören makyavelist politikası, kaçınılmaz sonunu da birlikte getirdi. Arnavutluk yönetimi, Çin'in Avrupa'nın bu küçük ülkesi üzerindeki savaş tehdidini artıran politikasına karşı tavır almak zorunda kaldı Enver Hoca, Çin'in politikasının Yugoslavya, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Türkiye'yi tehdit ettiğini açıkça dile getirdi.

Maocu ittifakın Balkanlar kanadının çökmesi, Çin yönetimini bu gediği kapatacak başka ittifaklar aramak zorunda bıraktı. Çin Dışişleri Bakanı'nın önceki ay Türkiye'ye yaptığı son gezi de bu çerçevede anlam kazanıyordu. Fakat daha önemlisi Çin yönetimi, Balkanlar'daki sosyalist ülkeler üzerinde yeni oyunlar planlamaya başladı. Çin yönetimi, özellikle Romanya ve Yugoslavya'nın dış politikasını, bu ülkeleri Sovyetler Birliği'nin karşısına çıkarmak için kullanmayı tasarlıyordu. Son gezi bu planın bir parçasıydı. Kendisini "bağlantısızlık" hareketinin kerameti kendinden menkul patronu gibi göstermeye çalışan Çin yönetimi, Yugoslavya'nın özellikle bu konudaki kendine özgü politikasından yararlanmaya çalışıyor.

Bu gelişmelere anlam kazandıran bir başka öğe daha var. Emperyalizmin en saldırgan çevreleri, son zamanlarda "soğuk savaş" koşullarını geri getirmek için yoğun bir kampanya başlatmışlardı. Bu, maocu Çin yönetiminin bugüne kadarki politikasına da denk düşüyordu. Birinci "soğuk savaş" dönemine geçerken, sosyalist ülkelerden birini ya da birkaçını yeniden dünya sosyalist sisteminden koparabilmek için, emperyalizm bu kez Çin maşasından yararlanmayı planlıyordu.

Çin yönetiminin bu misyonu yüklenmeye hazır olduğunu, Hua'nın özellikle Yugoslavya'da Sovyetler Birliği'ni karalamak için, "insan hakları" konusunda emperyalsit güçlerle tıpatıp aynı ağzı kullanarak saldırıya geçmesi gösterdi. Çin, ateş üzerindeki kestaneleri toplamayı üstlenmişti.

Bu gerçeklerin farkına varmak hiç de zor değildir. Hua'nın son durağının İran olması, sanki bu gerçekleri teyid etmek için özellikle düzenlenmiş gibidir. Çin yönetimi, en zor günlerinde Şah'ın imdadına yetiştiğini bütün dünyaya ilan etmektedir. Bu gerçekleri zamanında farketmek, bunlardan gereken dersleri çıkarmak, dünya barışından yana bir çizgi izlediğini belirten bütün ülkelerin yöneticilerine düşmektedir.

SAVAK'ın operasyonları sabotajlar, yangınlar ve Şah'ın tankları... Hepsi direnişi kanla boğmaya çalışıyor

İRAN: TOPLUMSAL DEPREM

Bugünkü sarsıntıyı kavrayabilmek için onu tarihsel gelişim içindeki yerine doğru olarak oturtmak gerekiyor. Her ne kadar Şah "İran 2000 yılı sonunda dünyanın ekonomik açıdan en güçlü beşinci ülkesi olacak" diyorsa da, "Önasya'nın Japonyası" bir bakıma 20. yüzyıla yeni giriyor. Toplum yapısının demokratikleşmesi açısından, siyasal açıdan da durum bu. Bilindiğigibi 20. yüzyılın başlarında bir dizi ülkede demokratik, ilerici nitelikli devrimler gerçekleşti. Kendi özgül koşulları saklı kalmak üzere o toplumların çağdaş, ileri toplumlar olmasında bu devrimler belirleyici bir içerik taşıyordu. 1905'te Rusya, 1906' da İran, 1908'de Türkiye ve 1911'de Çin bu devrimlere tanık oldular. Ancak günümüzden geriye bir dönüp bakmak bile İran'ın bu adımının arkasını getiremeyen tek ülke olarak kaldığını gösterir. Rusya, 1917 devrimi ile SSCB'ne dönüştü. Çin 1911'den 1949'a ulaştı. Türkiye, 1908'den 1923'e Cumhuriyet'e, biçimde de olsa serbest seçimli bir çoğulcu siyasal yapıya kavuştu. İran'da ise bugün 1906'nın Anayasası hâlâ yürürlükte. Ağır aksak da olsa toplumsal yapıda bunca değişiklik meydana gelmişken kabuğun aynı kalması olanaklı mı? İşte İran bugün bu kabuk değiştirmenin sancılarıyla kıvranıyor. Ne var ki buna karşı direnen güçler de var. Bunların başında da hanedan ve ordusu geliyor.

TOPLUMSAL GELİŞMENİN ÇELİŞKİLERİ

1906'da oluşan siyasal yapı bugün de yürürlükte. Gerçi Anayasa'nın pek çok hükmü işlemez durumda, ne var ki toplumsal yapıdaki belirgin gelişmeler son 15 yılın ürünü.

II. Dünya Savaşı ve sonrası, Türkiye için olduğu gibi İran için de önemli gelişmeleri birlikte getirdi. Önemli ve öğretici gelişmeler. Gelişmelerin ilki emperyalizmle mücadele konusunda. 1951' de Başbakan olan Musaddık ülkesinin yararına olarak petrolü millileştiriyor. Bu kararında ulusal bağunsızlıktan yana tüm güçler onu destekliyorlar. Ne var ki bölgenin yeni efendisi ABD bu gelişmeden kaygılıdır ve CIA'yı harekete geçirir. İşte Musaddık'ın ders alınması gereken yanlışları da o zaman başlar. Kendisini destekleyen sol'a dayanacak yerde ona sırt çevirir, ona karşı baskıların en acımasızını uygular, kısacası bindiği dalı keser: solundan koparılan, desteksiz kalan bir Musaddık ise 19 Ağustos 1953' te bir darbe ile alaşağı edilir. İşte 25 yıldır Şah, kendisini iktidara getiren güçlere bu minnet borcunu ödemeye devam ediyor.

İran'da son 15 yılın en önemli gelişmelerinden biri de ünlü Toprak Reformu. Yalnızca emperyalizmin ve hanedanının çıkarlarını değil "halkını da"düşündüğünü dünya kamuoyuna kanıtlamak isteyen Şah 1962'de bir "yeşil devrim" başlatır: Toprak ve tarım düzeni değişecektir. 1963'te halkoylaması ile uygulamasına geçilen bu reform da ders alınması gereken ikinci önemli gelişmeyi oluşturuyor:

Devlet, petrolden gelen milyarları ödeyerek ağaların toprağını satın alıyor ve köylüye dağıtıyor. 2,5 milyon kadar kır emekçisi bu yolla toprak sahibi ediliyor. İşletmeciliği bilmedikleri düşüncesiyle de kooperatifler kuruluyor. Sonuç: İflas. Sola kaymadan da bir ülke reformları gerçekleştiriyor işte, savlarına karşın. Köylüler, devlet kendilerine yardımcı olmadığı için toprakları verimlice işletemiyorlar, yok pahasına elden çıkarıp iş bulmak için kentlere akın ediyorlar. Bu akın, her yıl ortalama 500.000 yeni iş talebinin doğmasına yol açacak boyutlara ulaşıyor.

Toprak sahipleri ise bu reformdan en kazançlı çıkan kesim oldu. Devletten aldıkları milyarları kentlerde arsa ve konut spekülasyonuna yatırdılar. Bir süre öncesine kadar köyde sömürdükleri emekçiyi bu kez kentte sömürmeye başladılar. Köylülerin boşalttığı kırsal kesime ise yoğun bir yabancı sermaye akımı başladı. Tarım işletmeciliğini çok seven ve çok iyi beceren Amerikan çiftçileri İran'da kapitalist tarımı yerleştirmeye koyuldular.

Bugün Şah'a karşı direniş, şimdiye dek alışılmamış boyutlarda sürüyor. Resmi sözcüler ve yabancı gözlemciler aynı noktada birleşiyor: bu derinlikte ve bu yaygınlıktaki bir kitle hareketine ilk kez tanık oluyor İran. İlk bakışta çıkarları çelişen, çatışan halk kesimleri nesnel olarak aynı safta yer alıyor.

6 Mayıs günlü bildirisi ile TUDEH olayların kaynağında bir "hoşnutsuzluğun" bulunduğunu belirtiyor. "İşçiler, kent ve kır emekçileri, küçük burjuvazi, öğrenciler, aydınlar, bir kısım askerler, yurtsever burjuvazi ve liberal "mollalar" da bu hoşnutsuzluğa katılınca hareket bugünkü boyutlara ulaşıyor.

Gerçekte, sömürünün yoğunlaşarak artması ve toplumsal değerlerin birbiri ardından çürüyüp yok olması kitlelerin tepkisini doğuruyor. Saray ve çevresi, en karışık dolapların ve kirli işlerin döndüğü kokuşmuş bir pislik yuvası olarak görülüyor. Yabancı gazeteciler, kahve söyleşilerinin başında saray dedikodularının geldiğini belirtiyorlar. Amerikan iş çevreleri ve şah rejiminin ileri gelenlerinin bunlardan aldığı komisyonlar, herkesin dilinde.

Özellikle petrolün getirdiği teknik kadrolar ve üst düzey iş yöneticileri, benimsedikleri "Amerikan hayat tarzı" ile geniş kitlelerin tepkisini çekiyor. Her mahallede yaratılan milyonerlerin, kapkaççı, vahşi, ölçüsüz sömürüsü tabandaki hoşnutsuzluğun kaynağını oluşturuyor.

Dünyanın en çok petrol üreten ülkelerinden biri olan İran, doğal gaz yönünden de Sovyetlerin ardından ikinci sırada. Demir, kömür ve özellikle de bakır rezervleri çok önemli. Ama ülke hâlâ elektriğe kavuşmuş değil. 33 milyon nüfusun yarıdan fazlası hâlâ okuma yazma bilmiyor. Bu durumda ortaya şu tablo çıkıyor: Bugüne kadar yalnızca işçi sınıfı devrimcilerinin çok güç koşullar altında ve tekbaşlarına yürüttükleri muhalefet, Musaddık yanlılarının ve dinci kesimin katılması sonucu yaygın bir direniş niteliği kazanıyor.

ÇARPITMALAR VE OYUNLAR

1953'ten bu yana İran, ABD emperyalizminin bölgedeki baş piyonlarından biri. NATO - CENTO - SEATO çizgisinde Şah rejimi önemli bir halka oluşturdu. Sosyalist ülkelere ve bölgedeki ilerici, demokrat hareketlere karşı İran'ın bu konumunu koruması gerekiyor. Bunun çeşitli yolları var, çeşitli alanlarda.

Önce dünya kamuoyunu bilinçli olarak aldatma çabaları var. Batı'nın haber kaynakları Şah'ın giriştiği "demokratik reformlar"ı tanıtıyor. 1978'in Ocak ayında, yani 7-9 Ocak'ta Kum kentinde estirilen acımasız şiddet ve terör ortamında ABD Başkanı İran'ı "Demokratik" ülkeler arasında sayarak Şah'a destek oluyor. Kuşkusuz İran eski İran değil, kuşkusuz Şah birtakım demokratik hakları tanımak zorunda bırakıldı. Ne var ki, tüm bu demokrat görünüm, içten içe yoğunlaşan, yığınsallaşan sistemli baskıları gizleme amacına yönelik bir cila olmaktan öteye gitmiyor.

Şah'ın giriştiği "reform"ların herbiri özünde kendi iktidarını pekiştirmeye yönelik. Örneğin, sinemada bir "özgürlük havası" estiriliyor. Sansürde bir esneklik getiriliyor. İlerici, demokrat kamuoyu bu adımı olumlu karşılarken dinci mollalar kesimi tepki gösteriyor. Neden? Çünkü ortalığı en çığırtkan seks filmleri kaplıyor. Böylece rejime karşı olan kesimler birbirine ters düşürülüyor. 1963'teki toprak reformu uygulaması ile de Şah aynı oyunu başarı ile uygulamış, karşıtlarını birbirine düşürmüştü.

Bu alandaki bir gelişmeyi özellikle vurgulamak gerek. Şah'ın çarpıtmalarına karşın Şii kitleler gerçek düşmanı tanımlamada epey yol aldılar. Gavurluğa, komünistliğe yöneltilen geleneksel tepkiyi her geçen gün daha bilinçli bir biçimde Şah'a ve onun temsil ettiği zulüm ve sömürüye yöneltiyorlar. İran solu bu gelişimi doğru değerlendirmek, baskı, zulüm ve sömürünün kaynağını kitlelere göstermek, bu mücadelede öncülüğünü kanıtlamak durumunda. Yoksa kimi "sol" grupların yaptığı gibi bireysel şiddet eylemlerini dinci kılığına girerek gerçekleştirmek çözüm değil; bu ancak SAVAK'ın işine yarar.

BASKININ ARAÇLARI

İran bütçesinin silahlanmaya ayırdığı milyarlar var. 1977'ye oranla 78 bütçesinin askeri harcamaları % 24 artış göstermiş. Bu başdöndürücü silahlanma ileri sürüldüğü gibi Körfezi koruma amacı ile açıklanamaz. Bir "Sovyet Tehlikesi" de sözkonusu olmadığına göre, amaç ülkedeki düzenin bekçiliği. Ülke ekonomisi yapısal olarak ABD'ye bağlı. İran ordusu da silah, donanım ve eğitimi ile ABD' ye bağlı. 40.000 Amerikalı "uzman" halen bu ordunun eğitimi ve yönetimi ile görevli bulunuyor. İşte böyle bir ordu, Şah'ın baskı ve zulmünün baş uygulayıcısı oluyor.

SAVAK'ı duymayan yok. CIA, MİT ve İsrail gizli servisleriyle işbirliği halinde insan avı gerçekleştiren "devlet içinde devlet" bir kurum. Yeni yeni oluşan işçi sınıfı hareketi içine sızma girişimleri yer yer somut ürünlerini verdi. İşverenleri belli kişileri "işçi" olarak işe almaya zorlamak, uygulanan yöntemlerden biri. Teknik kadroları yüksek ücret, komisyon vb. yollarıyla satın almak da bir başka yöntem. Açık tehdit ve baskı ise en son çözüm olarak uygulanıyor. Son zamanlarda bazı "düzenlemeler ve düzeltmeler"e gidilmesi kimseyi aldatmıyor.

Kısa dönemli bu düzeltmeler ve önlemler yanında Şah ileriyi gören bir yaklaşımla yeni kuşağı yetiştirmeyi düşünüyor: 50000 İranlı öğrenci ABD'de eğitim görüyor, bu ülkede bulunan en kalabalık yabancı öğrenci sayısı...

DAYANIŞMA GEREĞİ

20. yüzyılın başından bu yana toplumda meydana gelen değişikliklerin siyasal yapıya yansıması olarak özetlenebilecek olan son karışıklıklar nereye kadar gidecek? Eldeki verilere göre bilinçli ve örgütlü bir başkaldırma değil, sömürü, baskı ve zulüm karşısında yaygın bir direniş sözkonusu. Bu direniş, İran'ın tarihindegörülmemiş boyutlara ulaştı. Sorunların özüne inen, sömürüyü yoketmeye yönelik bir değişiklik beklemek, dış koşullar bir yana, içte ilerici güçlerin hareketin öncülüğünü elde bulundurmalarıyla olanaklı.

Böyle bir gelişmenin önüne geçmek telaşıdır ki, Şah'ı, örneklerini 12 Mart Türkiyesinde çok dinlediğimiz yalanlara ve çarpıtmalara başvurmaya zorluyor: 1978 Nisan'ında Dışişleri Bakanlığı özel bir propaganda birimi kurdu. Amaç: "İran'ı yoketmek için yabancıların düzenlediği komplo ve entrikalar"ı halka anlatmak. "Beynelmilel komünizm", "uluslararası komplo" edebiyatı olanca hızı ve yoğunluğu ile yürürlükte.

Muhalefeti gözden düşürmek, kitlelerden koparmak gerekiyor. Bunun için sabotajlar ve yangınlar çıkarılıyor, tüyler ürpertici korkunçluktaki bu olaylar muhalefete malediliyor. İnsanları korkutmak, direnişi insanlık dışı göstermek, kamuoyunu kazanmak, ABD'yi yanına almak. Tüm bu hedeflere varmada kimi sol gruplar, tıpkı Türkiye'de olduğu gibi, Şah'ın değirmenine su taşımaktan geri kalmıyorlar.

Bugünkü içeriği ve bileşimi ile direniş ilerici ve demokratik bir nitelik taşıyor. Tüm ilerici, demokrat, sosyalist kişi ve örgütlerin bu direnişle etkin bir dayanışma içinde olması gerekiyor. DİSK, İran'ın ilerici ve devrimci sendikalarıyla, TMMOB ve TÜTED ilerici teknik eleman kuruluşlarıyla, TÖB-DER ilerici memurlarıyla, Barolar, Türk Tabipler Birliği, TYS kendi dengi kuruluşlarla dayanışmalarını etkin bir kararlılıkla gerçekleştirmelidirler.

Birikim dergisi:

BURJUVAZİ HESABINA MİSYON YÜKLENEN SÖZDE MARKSİSTLER

VEDAT PEKEL

Modern sınıflı toplumlarda işçi sınıfının nicel ve nitel ağırlığı arttıkça, işçi sınıfı ideolojisi de bununla uyumlu olarak toplumun çeşitli sınıf ve tabakaları arasında yaygınlaşır, kendisine taraftarlar bulur. En genel tanımlamasıyla bu gelişme, kapitalist toplumların iki temel sınıfı burjuvazi ile işçi sınıfı arasındaki mücadelede, işçi sınıfının kazanımladır. Geçerken altını çizmek gerekir ki, bu mücadele burjuvazi ile işçi sınıfı arasında olmasına karşın, mücadele alanı toplumun bütün sınıf ve tabakalarıdır.

Bir bütün olarak ele alındığında, buraya kadar söylenilenler olumlu gelişmelerdir. Her toplumsal olay gibi kendi iç bağları, çelişkileri, olumlu ve olumsuz yanları olan bir olaydır söz konusu olan. Sosyalist düşüncenin işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalar içinde yayılması değişik sonuçlar verir. Örneğin gençler ve özellikle öğrenci gençler arasında işçi sınıfının dünya görüşünün yansıması ve taraftar bulması, gençlerin yapısına uygun, çabuk umuda ve umutsuzluğa kapılan, anarşizme yatkın, aceleci, günlük kazanımı... küçümseyen, sözde edebiyatını çok... masına rağmen işçi sınıfına güvenme... bir küçük burjuva sosyalizmi türünün ortaya çıkmasına da ortam hazırlar.

Burjuva ve küçükburjuva aydınları arasındaki yansıma ise daha zengin sonuçlar doğuruyor. Bir yanı aynen öğrenciler gibi, işçi sınıfına güvenmeyen, kestirme yollardan devrim düşleyen ve Türkiye pratiğinde "cuntacılık" olarak bilinen "bonapartist" eğilimler olarak ortaya çıkan eğilim. Türkiye'nin sol kamuoyu her iki eğilime de yabancı değil. 12 Mart bu açıdan tam bir vitrin işlevi gördü. 12 Mart'ın bu yanını olumlu kabul etmek gerekiyor. Henüz tam açığa çıkmayan, ama ilk ürünlerini vermeye başlayan bir başka olguya daha değinmek zorunluluğu var. Bu yazının konusu da bu: Sosyalizmi benimsemi, burjuva ve küçük burjuva aydınları. Hangi kökenden gelirse gelsin aydınların işçi sınıfı hareketi açısından taşıdığı önemi yadsımamakla birlikte bu eğilime işaret etmek gerekliliği var.

SOVYET DÜŞMANLIĞI

Burada birparantez açarak, bir olgudan söz etmekistiyoruz. Osmanlı İmparatorluğu ile Çarlık Rusyası arasında yüzyıllarboyu uzun ve kanlı savaşlar olmuş ve bunun sonucu olarak Türkiye insanında bir "Moskof gavuru" imajı yaratılmak istemiştir. Türkiye burjuvazisi, özellikle 2. Dünya Savaşını izleyenve başını ABD'nin çektiği soğuk savaş yıllarında kurtuluş savaşı yıllarında iki ülke halkı arasında gelişmeye başlayan dostluğu kafalardan silmeye çalışarak, bu eski düşmanlığı günün koşullarına ustaca uydurmasını bilmiştir. Böylece Çarlık Rusyası ile işçilerin, köylülerin Sovyetler Birliği, halka bir ve aynı şey gibi gösterilebilmiştir. Bugün 30-35 yaşlarında olan kuşak bu anti-komünist ve anti-sovyet propagandanın en güçlü olduğu yıllarda çocukluklarını ve gençlik çağlarını yaşamışlardır. Burjuvazinin bu ideolojik şartlandırmasının izlerinin öyle kolay kolay giderilemiyeceğini ve etkilerinin az çok uzun bir dönem boyunca şu veya bu biçimde ortaya çıkabileceğini bilmek gerekiyor.

Bu kısa açıklamadan sonra ülkemizde değişik biçimlerde ortaya çıkan bazı olgulara göz atmak gerek. Bu olgular, işçi sınıfı partilerinde "daha çok demokrasi" talebi, Sovyetler Birliğini eleştirme ve enternasyonalizm gibi konularda özellikle kendisini gösteriyor. Belli konulardaki tartışma giderek sistemli bir bütünlüğe kavuşuyor. Böyle olması son derece doğal. Ve yine böyle olması, bu tür olguların, sosyalist hareket içinde bir tartışma olmaktan çok, hatta tam tersine, bilimsel sosyalizmden teorik bütünlüğü ve mantığı olan bir aydın yakınması olmasından ileri geliyor.

BİR ÖRNEK

Göstergeler çok değişik, ama genellikle dönüp dolaşıp aynı konularda kendisini ele veriyor: Sovyet düşmanlığı ve parti disiplininden yakınma. Bu konularda aynı sınıfsal özden kaynaklanan ama Türkiye'nin somutunda belli bir "özel"i hedefleyen sızlanmalar göze çarpıyor. Daha genelini ise yer yer entellektüellere gösterilen hoşgörü sınırını zorlayan ve aşan, burjuvazinin hoşuna gidecek bir misyon yüklenmiş görünen Birikim Dergisi'nde görülüyor.

Bu dergiyi bir bütün olarak değerlendirme zorunluluğu var. Söylediklerinden dolayı değil. Bir bütün olarak taşıdığı anlamdan dolayı. Dünyanın dört bir yanında ne kadar hastalıklı eğilim ve bu eğilimlerin sözcüleri varsa bunları Türkiye Solu'nun gündemine sokmaya çalışıyor Birikim. Bütün bunları bir tek anlama geliyor: Sosyalizme ve sosyalist parti disiplinine sınıfsal birtepki. Kullanılan Marksist terminoloji işin özünü değiştirmiyor. Birikimin Haziran-Temmuz sayıları birarada ve "Avrupa Komünizmi Özel Sayısı" olarak yayınlandı. Dergide gelecek sayıla için bir "müjde" de var. Gelecek sayı "Sosyalist ülkelerde Marksist Muhalefet Hareketleri" özel sayısı olacakmış. Yayınlanan özel sayıda Erol Özkoray imzalı "Fransız Komünist Partisi Stalincilikten Demokratikleşme Sürecine (1920-1978)" başlıklı bir yazı var. Her ne kadar bu tür dergilerde imzalı yazılar yazarlarını bağlarsa da, Birikim genel olarak böylesi hastalıklı görüşleri sürekli yayınladığına göre, yazarı Birikim'den ayrı düşünmek için bir neden yok.

BÜTÜN BUNLAR YENİ DEĞİL

Yazının değinmek istediğimiz yanı yazarın FKP'ye ilişkin çarpık görüşleri değil. Yazı içinde geçen ve çok şeye işaret eden bir iki pasajla ilgili. İlgili pasajlar aynen şöyle:

"... 'Stalincillkten arınma' (Destalinisation) sürecinin etkileri 'sosyalist blok' içinde etkilerini göstermeye başlamıştır. Bunun en trajik örneğini Macaristan yaşamıştır. 1956'da kendiliğinden başlayan hareket geniş halk kitlelerine yayılmıştır. Gyorgy Lukacs'ın deyimiyle 1956 Ayaklanması 'diktatörlüğe' Sovyet egemenliğine karşı yönelmiştir. Comecon çerçevesinde ülkelerinin sömürülmesi ve özgürlüklerin olmaması nedeniyle başlayan Macar İhtilalinin amacı Parti-Devlet ikilemini yıkmak ve daha 'insancıl bir sosyalizme' geçmekti. Sovyetlerin bu ihtilali tanklar ve kanla bastırması, tüm dünya sosyalistlerini 1939 Alman-ya-Sovyet paktı ertesi açılmış olan yeni bir ideolojik krize sokmuştur." (Birikim Sayı 40-41 Sayfa 57/58)

Devam edelim: "... 'İnsancıl bir sosya'lizm' isteyen ve bunun için ekonomik liberalizasyona karar veren Dubçek yönetimindeki Çek halkı, Varşova Paktı ordularının müdahalesine uğramıştır. Brejnev'in geliştirdiği 'sınırlı' egemenlik tezi (1968) Sovyetlerin 'uydu ülkelere' tanıdıklar göreceli özerkliğin boyutlarını göstermiştir." (A.g.e Sayfa 58)

"Şecaat arzederken merd-i kıptı sirkatin söyler" diye bir özdeyiş vardır. Bu konuya ilişkin olarak sadece bu sözleri hatırlatıp konuyu kapatmak mümkün. Ancak birkaç söz daha söylemek gerekiyor. Marksizm adına karşı devrim savunuculuğunun yakasını bu kadar kolay bırakmamak gerekiyor. İnsan olaylara burjuvazinin gözlükleriyle bakınca, bunları önür. Burjuva basınında gerek Macaristan ve gerekse Çekoslavak karşı devrimci ayaklanmalarına ilişkin yeteri kadar yazı, tefrika çıktı. Aynı seviyedeki edebiyatı bugün Aydınlak gazetesi sürdürüyor. Mao'cu akımlarla "muhabbetini" gittikçe arttıran Aybar da aynı kervanın içinde. Şimdi bunlara "Marksist" olduğunu öne süren Birikimi de katıldı.

Sosyalist bir ülkede "ekonomik liberalizasyon"un ne anlama geleceğinin yorumunu okuyuculara bırakarak yazıda öne sürülen şu görüşlerin altını çizmek gerekiyor. "Sovyetler Birliği diğer Sosyalist ülkelerdeki sosyalizm insancıl değildir. Macaristan'da ve Çekoslavakya'da halk bunun için ayaklanmıştır."

İŞİN PERDE ARKASI

Gerçekten durum böyle midir? Gerçekten de Macaristan ve Çekoslavakya'da yer alan olaylar "daha insancıl bir sosyalizm" kurma amacını güden halk ayaklanmalar mıydı? Bu konuda Birikim'den daha güvenilir kaynaklar var. Önce bir kaç söz gerekli. Macaristan'da 1919'da kurulan Sovyet iktidarı aynı yıl karşı devrimci bir ayaklanmayla düşürüldü. 1945 yılında işçi sınıfı iktidarı yeniden ele geçirdi ve sosyalizmi kurmaya girişti. Eski egemen sınıfları, onların yandaşlarını ve toplumda bıraktıkları etkileri kuşkusuz bir kaç yılda silmek mümkün değil. Nitekim eski egemen sınıfların kalıntıları (kapitalistler, toprak ağaları, soylular, kilise vb.) 1956 yılının sonlarında yenidenbaşkaldırdı. Emperyalist güçler bu unsurlara en yakın desteği sundular. Olayın doğru tanımlaması şöyle:

"... Budapeşte sokaklarına karşı devrimci terör hükümeti, komünistler ve ileri fikirli insanlar kitleler halinde öldürüldüler. Parti militanlarının kooperatifçiftlik liderlerinin, meclis başkanlarının ve sosyalizm kahramanlarının binlercesi hapishanelere atıldı ve onları katletmek için hazırlıklar yapıldı. MİNDSZENTY' nin liderliğindeki büyük kapitalistler, büyük toprak ağaları, bankerler prensler ve kontlar bir defa daha siyasal alanda boy gösterdiler. Parlamentoda görüldüler, iki gün içinde 28 kadar karşı-devrimci parti kurdular ve hatta kötülüğüyle ün salmış Macar Hayatı Partisinin kuruluşun bile ilan ederek kentlerde ve fabrikalarda "Herşeyin geri gelmesini istiyoruz" sloganlarını ortaya attılar." (J.Kadar "Macaristan Karşı Devrimi 1956" sayfa 32-33)

Devam edelim: "... Ülkenin iç işlerine emperyalist müdahaleyi önlememiz gerekiyordu, çünkü emperyalist ajanlar coşmuş, Budapeşte'ye açıkça gelip gitmekteydiler, İngiliz askeri ateşesi ve diğerleri Macaristan'ın iç işlerine müdahale ettiler. Amerika Birleşik Devletleri nin Budapeşte temsilcisi ayaklanmaya hizmet için iki radyo istasyonu kurdu. Bir dakika içinde Özgür Avrupa Radyosu'na ve diğer düşman radyolarına Budapeşte'de olan herşey hakkında eğer propagandaları için ihtiyaçları olursa bilgi verebilecek durumdaydılar." (a.g.e. Sayfa 71/72)

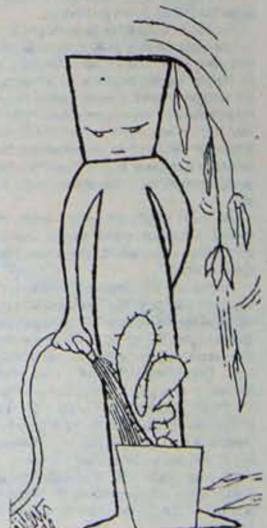
SOSYALİZM VAR MI?

Başında bankerlerin, soyluların, toprak ağalarının ve kapitalistlerin bulunduğu, emperyalist güçler tarafından desteklenen "Daha insancıl bir sosyalizm" kurmayı amaçlamış "Halk ayaklanması". Birikimin yazarı böyle söylüyor. Öyle anlaşılıyor ki karşı devrim hareketi Macaristan ve Çekoslavakya'da başarılı olsaydı Birikimciler bundan sevinç duyacaklardı. Bu bayların maskesini düşürecek bundan daha somut ve çarpıcı bir başka örnek bulmak herhalde kolay olmazdı. Bu açıdan Erol Özkoray'la ve Birikim'e bu fırsatı yarattıkları için teşekkür etmek gerekiyor.

Şimdi yazının başında söz konusu ettiğimiz burjuvazinin ideolojik şartlandırmasının sözde "marksist" bir kılığa bürünmüş biçimlenişidir.

Aslında bu tartışma sürmelidir. Zira söz konusu olan Birikim sorunu değildir. Aydınların, yapılarında var olan bu eğilimin teorik kılıfa bürünmesidir sorun. Amaç soyut bir demokrasi, sadece demokrasi, aydınlar için demokrasi ya da aydınlara parti içinde gevezelik etme hakkı.

İşçi sınıfı hareketine zarar vermedikleri sürece varsın gevezelik etsinler. İşçi sınıfı herkese lâyık olduğu değeri vermesini bilmiştir. Bundan sonra şaşırması için bir neden yok.

İşçi Kültür Derneği Genel Başkanı İlhan Akalın:

Barış mücadelesi, bağımsızlık, demokrasi sosyalizm mücadelesinden ayrılamaz

BU YIL BİR "DÜNYA BARIŞ GÜNÜ" TOPLANTISI DÜZENLEYEN İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ'NİN GENEL BAŞKANI İLHAN AKALIN YÜRÜYÜŞ'ÜN SORULARINI YANITLADI.

□ Barış için mücadeleden ne anlıyorsunuz?

■ Yıllardan beri, dünya halkları, 1 Eylül'lerde, barış ve kardeşlik istem ve özlemlerini dile getiriyorlar. Bu eylemler, dünyaybarışı için verilen mücadelelerin bir parçası. Barış ve kardeşlik istem ve özlemlerinin 1 Eylül günlerinde dile getirilmesi çok anlamlı. Çünkü, 1 Eylül, 2nci dünya savaşının başlatıldığı tarihtir. Faşizm, 2 nci dünya savaşı ile insanlığa saldırmıştı. Ama insanlık bu saldırının da üstesinden gelmişti. Ne var ki, dünya, faşizmden tümüyle kurtulamamıştı. Ancak, bir daha gelmemek üzere kesin yenilgiye uğradığı ülkeler, 2 nci dünya savaşı sonunda işçi sınıfının iktidarı aldığı ülkeler olmuştur. Nitekim, 2 nci dünya savaşı sonrası sosyalizm, bir sistem olarak varlığını ve etkinliğini belirlemiştir.

Çağımızda, sosyalist sistemin varlığı yanında aynı zamanda ulusal kurtuluş hareket ve devrimleri de yaygınlaşmıştır. Artık kapitalist dünya içinde yer alan sömüren ve sömürülen toplumlar arasındaki çelişki ve çatışmalar keskinleşmiştir.

Ayrıca, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı politik hareketleri, güçlenmiş, bazı ülkelerde ise iktidara alternatif duruma gelmiştir.

ÇAğımız, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır derken, bu somut durumlardan da kaynaklanılmaktadır. Sosyalizmin güçlenmesi, genişlemesi ve yaygınlaşması yanında kapitalizm sürekli gerilemekte, alanı daralmaktadır.

Bu olgular, emperyalizm aşamasındaki kapitalist dünyanın pazarlarını, ham madde kaynaklarını ve özellikle emperyalizmin temel niteliklerinden olan sermaye ihracı ve yatırım alanlarını sürekli genişletmek istemlerini engellemektedir.

Kapitalist-emperyalist ülkeler arasıdaki çıkar çatışmaları da işin içine girince, doğası gereği saldırgan ve savaşçı olan emperyalizm, savaş tehdidi ve uygulamasının kaynağı olmaktadır.

Bu nedenle barışı kazanmak, emperyalizme karşı zorlu bir mücadeleden geçecektir.

Bir başka tesbit daha yapmak gerekiyor.

Dünyada emekçi halklar arasında savaşı gerektirecek çıkar ayrılıkları yoktur. Dünyanın hiç biryerinde ve tarihin hiç bir kesitinde de olmamıştır. Buna karşın savaşların yükünü omuzlarında taşıyanlar, ölenler, sakat kalanlar, evsiz-yurtsuz-işsiz kalanlar emekçilerdir. Bunun için barış mücadelesi de örgütlü emekçi kitlelerin omuzlarında yükselecektir. Savaşların kaynaklarını kurutarak barışın temellerini atacak olanlar, savaşın gerçek özünü kavrayan emekçi kitleler olacaktır.

Bu genel değerlendirmeden sonra, artık bir tercih sorunu olmaktan çıkan barışın kurulması uğrunda mücadeleyi somutlamak için, somut tesbitler yapmak gerekmektedir.

Bu konuda ilk söylenmesi gereken, 2 nci dünya savaşı sonunda bir döneme damgasını basan emperyalizmin bir uygulanmasına dönüş hazırlıklarıdır. Bu, soğuk savaştır. Soğuk savaş dönemine dönüş istemleri, silahlanma yarışını körüklemenin sonuçlarından birisidir. Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin savaş sanayine uygulanması sonucu bugün için NÖTRON bombası oluşmuştur. Barıştan yana tüm dünya emekçi güçleri NÖTRON bombasına karşı eylemlere girişmişken, ancak yaratılabilecek soğuk savaş ortamında bu bombanın yapımı ve yaygınlaştırılması, emperyalist ülkelerce mümkün görülmektedir. Soğuk savaş ortamına dönüş ile birlikte NATO üyesi ülkeleri NÖTRON bombası ile donatma gündeme getirilmiştir.

Barış için mücadele etmenin bir koşulu olan, uluslararası yaşamda barış için verilen mücadele ile uyum ve dayanışma içinde olmanın önemi bu tesbitle ivedilik kazanmaktadır.

Ülkemiz, orta doğu ve Kıbrıs sorunları ile dünya barışının fiilen tehdit altında tutulduğu bir bölgede yer almaktadır. Üstelik, ülkemiz, emperyalizmin saldırgan bloklarından sadece birisi olan NATO üyesidir. Ayrıca, bu durumu pekiştirici olarak, emperyalist ABD ile ikili anlaşmalar yürürlüktedir. Bu durum, ülkemizde kaçınılmaz olan bağımsızlık mücadelesinin önemini vurgulamaktadır.

Emperyalizm, kendi nüfus alanındaki ülkelerin demokratikleşmesine kesinlikle karşıdır. Bu karşı olma emperyalizme bağlı ülkelerin iktidarlarınca yürütülür. Emperyalizme bağımlı ve ve emperyalizmin saldırı blokları içinde yer alan ülkemizde de demokratikleşme yönünde verilmekte olan mücadele engellenmek istenmektedir. Bu isteme rağmen ülkemizde demokrasi mücadelesi örgütlü olarak sürdürülmektedir.

Ülkemizdeki mücadele, emperyalizmle bütünleşmiş iç kapitalizmi hedef alan sınıfsal düzeyde bir mücadeleyi içerir. Egemen üretim ilişkileri bakımından kapitalist bir ülke olan Türkiye'de, emperyalizme karşı mücadele, sosyalizm için verilen mücadeleden ayrılamaz.

Sonuç olarak, barış için mücadele, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesinden ayrıdeğildir. Yani, barış için mücadele vermek soyut değildir. Barış için mücadele veriyorum diyebilmek için bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesinde var olmak gerekir.

□ Türkiye'de barış mücadelesinin köklü bir geleneği var. Bugüne kadar barış için özverili mücadeleler verildi. Günümüz koşullarında ülkemiz somutunda bu alanda neler yapılmaktadır? Kitle örgütlerinde ve bu arada derneğinize ne tür görevler düşmektedir?

■ Yakın geçmişte barış için sürdürülen mücadeleye göz atacak olursak ilk başta Türkiye İşçi Partisi tarafından 1 Eylül 1976 da açılan "Savaşa Hayır" kampanyasını hatırlamak gerekiyor. Türkiye İşçi Partisi bu eylemi ile savaş kışkırtıcılığına karşı barış için sürdürülen mücadeleyi en geniş kitlelere ulaştırmaya çalışıyordu. Bu eylem ile dikkatler bir yandan uluslararası alanda sürdürülen barış mücadelesine çekiliyor ve bu mücadele ile dayanışma içinde olunduğu vurgulanıyor, öte yandan da Ege'de ve Kıbrıs için sürdürülen savaş kışkırtıcılığının karşısına dikiliniyordu.

Öte yandan gene ülkemizde yakın geçmişte bir Barış Derneği kurulmuş bulunuyor. Barış mücadelesinin bütün dünyada en geniş barış güçlerini temsil eden barış komiteleri aracılığı ile yürütüldüğünü göz önünde tutarsak, bu amacı gerçekleştirme yolunda oluşturulacak bir dernek bu güne kadar tüm barışçı güçleri kapsayacak türden bir barış mücadelesini amaçlayamamış bulunmaktadır. Tersine bu güne kadar düzenlenen "batı dünya barış günü" toplantıları, bu mücadelenin kitlesel ve tüm barışçı güçleri kapsamayı amaçlayan boyutlarda ele alınmak istenmediğini göstermiştir. Dar grupçu ve dayatmacı hesaplar ile yerleştirilmek istenen imaj ulusal düzeyde "bir davanın" savunucularından var olduğu; uluslararası düzeyde ise, sınıf mücadelesinde "enternasyonal" görünümüdür. Bu amaçla yapılan geceler, nesnel olarak barış mücadelesini yaygınlaştırmayı değil, dar hesapların sonucunda bu uluslararası günü hatırlayan, birer eylem biçimi olmaktan öteye gidememiştirler. Barış gibi son derece kapsamlı bir mücadelenin bu dar hesaplara ve dayatmacılığa tahammülünün olmadığı açıktır.

NÖTRON bombasına karşı tüm dünyada kampanyalar yürütülmektedirk. Ülkemizde de BARIŞ DERNEĞİ bu kampanyayı yürütmek istemektedirler. Barış Derneğinin bu istemini doğal karşılamaktayız. Ancak üzerinde durmak istediğimiz konu, bu kampanyayı yürütürken başvurulan yöntemlerdir.

Bir kere "Nötron bombasına hayır" adı ile yürütülen ve barış için verilmekte olan mücadelenin bir parçası olan bu kampanyaya, konusu ve kapsamı gereği, tüm demokratik kitle ve meslek örgütlerinin katılmasını sağlamak gerekir. Bu gerekliliğe uyulmaz, dar grupçu çıkarlar için yöntem belirlenirse, yapılmak istenilen işin hedefine ulaşması engellenmiş olur. Yapılmak istenilen işin bu çerçevede bırakılması pahasına yanlışlıklara devam etmek ise yukarıda belirttiğimiz gözlemlerimizin doğruluğunu ortaya koyar.

Nitekim, barış mücadelesi gibi çok önemli bir konu, tek gurubun tekelindeymiş gibi gösterilmek istenmiş, "Nötron bombasına hayır" adlı kampanyanın Merkez Koordinasyon kurulu, sekretaryası ve Bölgesel Koordinasyon kurulu, kampanyanın kitlesel yönünü küçümsercesine, kitle örgütlerine "dayatma" politikasını sürdürmüşlerdir. Bu dayatma karşısında doğru tavır alan kitle örgütlerine yeni bir dayatma planlanmış ve yürürlüğe konulmuştur. Bu plan, örgütlerin örgütsel bağımsızlıklarını hiçe sayan, örgüt şubeleri ile örgüt genel merkezlerini birbirine karşı tavır almaya zorlayan biçimdedir. Bu plan tutmamıştır. TÜM-DER, TÜTED, Genç-Öncü ve İşçi Kültür Derneği çalışmalardan çekilmiş, şubelere gerekli talimatı vermiş ve Barış Derneği Genel Başkanlığına durum ayrı ayrı yazılmıştır.

Sonuç olarak bütün bunlar, "Nötron Bombasına Hayır" kampanyasını yürütmekte olan Barış Derneğinin, barış mücadelesine ve bu mücadelenin içinde olan "Nötron Bombasına Hayır" kampanyasına bakışını ortaya koymaktadır.

□ İşçi Kültür Derneği olarak bu yıl "Dünya Barış Günü" toplantısı düzenlediniz. Bu konuda bilgi verir misiniz?

■ İşçi Kültür Derneği olarak, özgün kültürve sanat çalışmaları yapmayı, ülkemizde verilmekte olan bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine kültür ve sanat alanında örgütlü güç olarak katılmayı amaçlamaktayız. Faşizmin, işçi sınıfı kültür ve sanatına düşman olduğunu da bilmekteyiz.

Barış için mücadeleden ne anladığımızı söylerken 'barış için mücadelenin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinden ayrı olmadığını' söylemiştim. Bu anlayışla, bu yıl "Dünya Barış Günü" için 1 Eylül'de toplantı düzenledik. Düzenlememize katılan kitle örgütleriyle birlikte bir deklerasyon hazırlıyoruz. Bu deklerasyonu yayınlayacağız. Günün ulusal ve uluslararası önemine dayanarak davetiya çıkartacağız. Düzenlememiz içinde günün anlamına uygun film-tiyatro oyunu-müzik de var.

Düzenlemeyi, 300 kişilik derneğimiz "Kültür Merkezi"nde sergileyeceğiz. Ayrıca 1 Eylül'den sonraki günlerde düzenlememizi TÜM-DER, TÜTED, Genç Öncü gibi kitle örgüleri kitlelerine sergileyeceğiz.

Ankara'da ilk kez bu yıl 5-15 Eylül tarihleri arasında düzenlenen Halk Şenliğine de yaygın biçimde katılan İşçi Kültür Derneği, her iki düzenleme için çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Önümüzdeki yıllar için düzenlemeleri hem içerik hem de katılan kitle örgütleri olarak zenginleştirmek amacındayız.